روزنامه ملی

انیس

تأسیس: ۱۳۰۶

منادی و مؤید وحدت ملی و بازسازی

مؤسس: غلام محی الدین انیس

پنجشنبه ۱۱ سرطان ۱۴۰۵ هجری شمسی • ۱۶ محرم الحرام ۱۴۴۸ هجری قمری • ۲ جولای ۲۰۲۶ میلادی • شمارۀ مسلسل ۲۵۷۵۳

امارت اسلامی: در عملیات خود دقت می‌کنیم تا به غیرنظامیان آسیب نرسد

وزارت دفاع ملی اسلامی می‌گوید که نیروهای هوایی کشور در حمله به پایگاه‌های داعش و شروفساد با دقت عمل می‌کنند تا از آسیب رسیدن به غیرنظامیان جلوگیری شود. مولوی صدیق‌الله نصرت، معاون سخنگوی این وزارت، درپی حملات قوای هوایی برپایگاه‌های داعش و شروفساد، تأکید کرد که نیروهای هوایی افغانستان در اجرای عملیات خود، با دقت اهداف‌را انتخاب و مورد حمله قرار می‌دهند تا از وارد شدن هرگونه آسیب به غیرنظامیان جلوگیری شود.

وی گفت که عملیات هوایی تنها متوجه مراکز دشمن، عناصر داعش و مراکز مشترک شروفساد است و در طراحی و اجرای این حملات، حفظ جان و امنیت افراد ملکی از اولویت‌های اساسی نیروهای مسلح افغانستان، به شمار می‌رود.

مولوی نصرت، همچنان درباره حملات شب گذشته قوای هوایی افغانستان گفت که در واکنش به تجاوزات اخیر رژیم نظامی پاکستان، مراکز داعش و مراکز مشترک شروفساد در منطقه سرانان ولسوالی پشین ایالت بلوچستان و نیز مناطق قمبرخیل و شاه‌سلیم‌دره در گرم‌چشمه چترالِ خیبرپښتونخوا ص۶

سخن انیس

اوج گرما و گسترش بیماری‌ها

با گرم شدن هوا و شدت گرفتن گرما در هر گوشه‌ای از زمین، امراض و بیماری‌های گوناگونی سر برمی‌آورند و انسان‌ها را مبتلا می‌سازند. در اوج گرما و سرما، در کشور ما نیز همه‌ساله امراض گوناگونی بروز می‌کند و دامن‌گیر هموطنان ما می‌شود. میزان حرارت در این روزها در افغانستان سیر صعودی خود را می‌پیماید و بیشتر هموطنان از شدت گرما و گسترش امراض و بیماری‌ها شکایت دارند و روزهای سخت و دشواری را سپری می‌کنند.

طب همواره حکم می‌کند که در فصل گرما، لشکر میکروب‌ها سربرمی‌آورند و بیش از هر زمان دیگر در زندگی بشر مداخله کرده و انسان‌ها را مبتلا می‌سازند. در این فصل، باید مردم محتاط باشند و خود را از خطرات گرما و میکروب‌های ناشی از آن حفظ کنند و برای پاک نگه‌داشتن محیط زیست خود، بیش از پیش توجه و تلاش نمایند. همچنان برای حکومت نیز لازم است که در این ارتباط توجه همه‌جانبه مبذول دارد و برای از بین بردن میکروب‌ها و ویروس‌ها فعالیت کند و برای حفظ محیط زیست و همچنان وقایه از امراض، از راه‌های مختلف سعی و تلاش نماید.

مردم افغانستان غالباً در جاهایی زندگی... ص۶

د اطلاعاتو او کلتور وزیر: دښمنان باید پوه شي چې موږ له بمباریو او سختیو څخه نه وېرېږو

د هېواد د اطلاعاتو او کلتور وزیر شیخ شېراحمد حقاني په کاپیسا ولایت کې د خبریالانو فکري، عقیدوي او مسلکي ظرفیت لوړونې سمینار کې د وینا پرمهال په یو شمېر ولایتونو د پاکستان پوځي رژیم هوایي بریدونه، چې له کبله یې د ښځو او ماشومانو په ګډون ګڼ شمېر هېوادوالو ته مرګ‌ژوبله اوښته په کلکو ټکو غندلي دي.

ښاغلي حقاني ویلي: «هغو کسانو ته چې زموږ ماشومان یې په خوب کې په ظالمانه بمباریو شهیدان کړل، باید وویل شي، چې موږ له بمباریو او سختیو نه وېرېږو، موږ داسې ځوک مات کړل، چې تر تاسو په عصري ټکنالوژۍ او وسلو ډېر سمبال و، موږ نه وېرېږو او نه ماتې منو».

ورته مهال د یاد وزارت د خپرونو چارو معین مولوی مهاجر فراهي هم دغه سمینار ته د وینا پرمهال پر هېواد د پاکستان پوځي رژیم بریدونه غندلي او زیاته کړې یې ده: «جګړه زموږ انتخاب نه ده، خو که زموږ په هېواد یرغل کېږي، بې ځوابه نه پاتې کېږي».

پنجمین نمایشگاه ملی و بین‌المللی هفته صنعت و معدن در کابل برگزار شد

انیس: پنجمین نمایشگاه ملی و بین‌المللی هفته صنعت و معدن با هدف معرفی ظرفیت‌های صنعتی و معدنی کشور، حمایت از تولیدات داخلی، جذب سرمایه‌گذاری و گسترش همکاری‌های اقتصادی، با حضور مقام‌های ارشد حکومتی، صنعت‌کاران، معدن‌کاران، تاجران و سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در کابل برگزار شد.

مولوی عبدالسلام حنفی ص۶

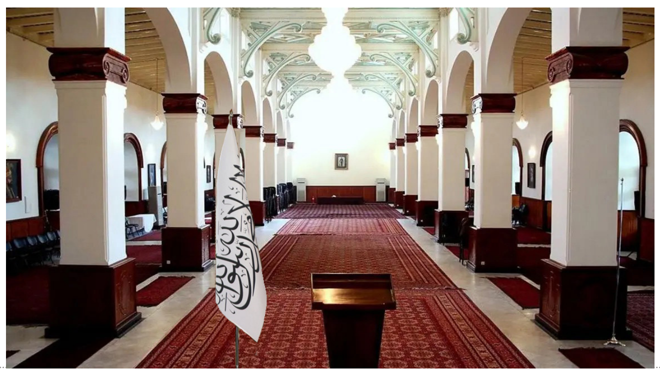

دیدار وزیر امور داخله با سفیر قطر

وزارت امور داخله افغانستان اعلام کرده است که خلیفه سراج‌الدین حقانی، با داکتر مردف القاشوطی، سفیر قطر در کابل، دیدار کرده است.

به گفته این وزارت، دو طرف درباره گسترش روابط دوجانبه، وضعیت منطقه و تقویت تعامل افغانستان با جامعه جهانی گفت‌وگو کردند. وزارت امور داخله افزوده است که در این دیدار، درباره همکاری‌های امنیتی و مبارزه با مواد مخدر نیز تبادل نظر شده و خلیفه سراج‌الدین حقانی از نقش و همکاری‌های قطر قدردانی کرده است.

امارت اسلامی خواهان روابط نیک و همکاری متقابل با همه کشورها است

شیخ نورالحق انور، رییس عمومی اداره امور، گفته است که امارت اسلامی هیچ‌گونه نیت بد در برابر هیچ کشور ندارد، بلکه خواهان روابط نیک، احترام متقابل و تعامل صلح‌آمیز با همه کشورها است.

در مراسم افتتاح «هفته صنعت و معادن و پنجمین نمایشگاه ملی و بین‌المللی»، شیخ انور گفته است که سیاست امارت اسلامی روشن بوده و بر اساس منافع مشترک و خیر افغانستان و سایر کشورها استوار است.

رییس عمومی اداره امور افزوده است که امارت اسلامی به تعهدات خود پایبند است و برای عملی‌سازی آن‌ها اقدامات لازم را انجام داده است.

شیخ نورالحق انور همچنان تأکید کرده است که تلاش امارت اسلامی این است تا برای شهروندان در بخش‌های مختلف سهولت‌های بیشتر فراهم شود و سطح خدمات افزایش یابد.

سفیر ایران: تلاش‌ها برای گسترش روابط تجاری میان کابل و تهران ادامه دارد

علی‌رضا بیکدلی، سفیر جمهوری اسلامی ایران از مردم افغانستان به دلیل ابراز حمایت از ایران در جریان تحولات اخیر قدردانی کرده است.

در مراسم افتتاح «هفته صنعت و معادن و پنجمین نمایشگاه ملی و بین‌المللی»، آقای بیکدلی گفته است که پس از ایجاد وضعیت کنونی در افغانستان، فرصت‌های مناسب برای سرمایه‌گذاری فراهم شده و پروژه‌های خط آهن و سایر تسهیلات زیربنایی نقش مهمی در گسترش تجارت میان دو کشور دارد. سفیر ایران در کابل افزوده است که ایران حتی در زمان تنش با امریکا نیز روابط تجاری خود ص۶

روسیه خواستار حل اختلافات افغانستان و پاکستان از راه گفتگو شد

وزارت امور خارجه روسیه، از افغانستان و پاکستان خواسته است، اختلافات به‌وجودآمده را از طریق گفتگو و راهکارهای دیپلماتیک حل‌وفصل کنند.

این وزارت در اعلامیه‌ای، حملات اخیر رژیم نظامی پاکستان بر خاک افغانستان را نگران‌کننده و تأسف‌بار خوانده و بر ضرورت پایان‌یافتن درگیری‌های مسلحانه میان کابل و اسلام‌آباد تأکید کرده‌است.

در این اعلامیه آمده‌است که دو طرف باید با خویشتنداری، ص۶

انتقال حجاج از عربستان سعودی به کشور به پایان رسید

وزارت ترانسپورت و هوانوردی خبر داده که روند انتقال حجاج افغان از عربستان سعودی به کشور با موفقیت به پایان رسیده است. براساس معلومات این وزارت دیروز در آخرین پرواز ۲۵۲ زائر افغان به میدان هوایی بین‌المللی کابل منتقل شدند و بدین ترتیب روند بازگشت حجاج به‌طور کامل تکمیل شد.

این وزارت می‌افزاید که حجاج افغان از میدان‌های هوایی بین‌المللی کابل، احمدشاه بابا، خواجه عبدالله انصاری و مولانا جلال‌الدین محمد بلخی به هدف ادای مناسک حج به عربستان سعودی اعزام شده بودند. وزارت ترانسپورت و هوانوردی تأکید کرده که متعهد به فراهم‌سازی سهولت‌های بیشتر در تمامی میدان‌های هوایی کشور برای مسافران می‌باشد تا آنان بتوانند سفرهای خود را به‌گونه آسان و مطمئن انجام دهند. گفتنی است که در سال جاری حدود ۳۰ هزار زائر افغان از افغانستان در مراسم حج اشتراک کرده بودند.

ظرفیت‌های افغانستان برای همکاری با سازمان شانگهای ص۲
تبعات آلودگی هوا در کابل ص۳
د تاریخ په اوږدو کې تریاکو هېوادونه هم په جګړو اړولي دي ۴مخ
افغان اعلانات ص۶

انیس

۱۶ محرم الحرام ۱۴۴۸ هجری قمری
پنجشنبه ۱۱ سرطان ۱۴۰۵ هجری شمسی
۲ جولای ۲۰۲۶ میلادی

سفر هیئت امارت اسلامی به بروکسل؛ گذار تدریجی اتحادیه اروپا از سیاست انزوا به تعامل مشروط

رسول خان امین

مقدمه

سفر اخیر هیئت امارت اسلامی افغانستان به بروکسل، در ظاهر با محوریت همکاری درزمینه مهاجران افغان و بازگشت اجباری بخشی از آنان انجام شد. بسیاری از رسانه‌ها نیز این سفر را تنها در همین چارچوب تحلیل کردند؛ اما مطالعه این رویداد در بستر تحولات سه سال گذشته نشان می‌دهد که این سفر را نمی‌توان صرفاً یک نشست فنی درباره مهاجرت دانست؛ بلکه بخشی از روند تدریجی بازنگری سیاست اتحادیه اروپا در قبال افغانستان است. در روابط بین‌الملل، سیاست خارجی دولت‌ها معمولاً بر پایه واقعیت‌های میدانی و منافع ملی تنظیم می‌شود، نه صرفاً بر مبنای ترجیحات سیاسی یا ارزش‌های اعلامی. از همین منظر، به نظر می‌رسد اتحادیه اروپا نیز در حال حرکت از سیاست «انزوای کامل» به سمت «تعامل مشروط و مدیریت‌شده» با امارت اسلامی است.

چارچوب نظری؛ واقع‌گرایی و تعامل مشروط

در نظریه واقع‌گرایی (Realism)، دولت‌ها بازیگران عقلانی نظام بین‌الملل محسوب می‌شوند و تصمیم‌های خود را بر اساس حفظ منافع ملی، امنیت و ثبات اتخاذ می‌کنند. از این دیدگاه، مشروعیت سیاسی یک حکومت، هرچند اهمیت دارد، اما همیشه تعیین‌کننده نحوه تعامل دولت‌ها نیست. آنچه بیش از همه اهمیت پیدا می‌کند، کنترول مؤثر بر قلمرو و توانایی مدیریت مسایل امنیتی و سیاسی است.

در کنار این نظریه، مفهوم تعامل مشروط (Conditional Engagement) نیز در سیاست خارجی بسیاری از کشورهای غربی جایگاه ویژه‌ای دارد. بر اساس این رویکرد، دولت‌ها بدون آنکه حکومتی را به رسمیت بشناسند، برای تأمین منافع مشترک در حوزه‌هایی مانند امنیت، مهاجرت، مبارزه با تروریزم یا کمک‌های بشردوستانه، با آن وارد تعامل می‌شوند. به نظر می‌رسد سیاست کنونی اتحادیه اروپا در قبال امارت اسلامی افغانستان نیز در همین چارچوب قابل‌تحلیل باشد.

از اسلو تا برلین و سپس بروکسل؛ روندی تدریجی

تحولات چند سال اخیر نشان می‌دهد که تعامل اروپا با امارت اسلامی به‌صورت مرحله‌ای پیش رفته است. نخست، ناروی با میزبانی از هیئت امارت اسلامی زمینه گفتگوهای مستقیم را فراهم ساخت. این نشست‌ها بیشتر جنبه اکتشافی داشت و هدف آن، حفظ کانال‌های ارتباطی و ارزیابی امکان همکاری در موضوعات بشردوستانه و سیاسی بود. مرحله دوم با اقدامات آلمان آغاز شد. پذیرش دیپلمات‌های معرفی‌شده از سوی امارت اسلامی برای اداره امور کنسولی اتباع افغانستان، نشان داد که برلین میان «شناسایی حکومت» و «اداره واقعیت‌های موجود» تفاوت قایل است. مقام‌های آلمانی نیز تصریح کردند که این همکاری‌ها در چارچوب منافع ملی آلمان انجام می‌شود و نباید به‌عنوان شناسایی رسمی امارت اسلامی تفسیر گردد.

اکنون بروکسل، به‌عنوان مقر اتحادیه اروپا، به مرحله جدید این روند تبدیل‌شده است. اهمیت این سفر تنها در موضوع مهاجرت خلاصه نمی‌شود، بلکه نشان‌دهنده آن است که افغانستان همچنان بخشی از محاسبات امنیتی و ژئوپولوتیکی اروپا باقی‌مانده است.

مهاجرت؛ دستور کار رسمی، اما نه هدف نهایی

تردیدی وجود ندارد که مدیریت مهاجران افغان یکی از انگیزه‌های اصلی این دیدار بوده است. بسیاری از کشورهای اروپایی با افزایش فشارهای داخلی درباره مهاجرت روبه‌رو هستند و برای اجرای برنامه‌های بازگشت، ناگزیر به همکاری با مقام‌های حاکم در کابل هستند؛ اما اگر موضوع صرفاً اخراج مهاجران بود، ضرورتی نداشت که تعاملات به سطح بروکسل ارتقا یابد یا کشورهای اروپایی به‌تدریج روابط دیپلماتیک و کنسولی خود را فعال سازند. واقعیت این است که افغانستان برای اروپا تنها یک موضوع مهاجرتی نیست. تهدید گروه داعش خراسان، قاچاق مواد مخدر، جرایم سازمان‌یافته، بی‌ثباتی منطقه‌ای و رقابت قدرت‌های جهانی در آسیای مرکزی، همگی از عواملی هستند که اروپا را به حفظ ارتباط با حکومت حاکم در کابل سوق می‌دهند؛ بنابراین، مهاجرت را باید یکی از موضوعات تعامل دانست، نه تمام آن.

تمایز میان شناسایی و تعامل

یکی از مهم‌ترین مباحث حقوق بین‌الملل در این زمینه، تفاوت میان «شناسایی حکومت» و «تعامل با حکومت» است. برقراری گفتگو، پذیرش دیپلمات‌ها، همکاری‌های کنسولی یا توافق‌های فنی، الزاماً به معنای شناسایی حقوقی یک حکومت نیست. حقوق بین‌الملل دولت‌ها را مکلف نمی‌کند که برای هرگونه تعامل، ابتدا حکومت طرف مقابل را به رسمیت بشناسند. به همین دلیل، اتحادیه اروپا همچنان موضع رسمی خود درباره عدم شناسایی امارت اسلامی را حفظ کرده است، اما هم‌زمان دامنه تعاملات عملی خود را نیز گسترش می‌دهد. این وضعیت از منظر حقوق بین‌الملل، تناقض محسوب نمی‌شود، بلکه یکی از الگوهای شناخته‌شده دیپلماسی معاصر است.

عمل‌گرایی در سیاست خارجی اروپا

آنچه امروز در سیاست اروپا مشاهده می‌شود، بیش از آنکه بیانگر تغییر ارزش‌ها باشد، نشان‌دهنده غلبه عمل‌گرایی بر سیاست خارجی است. تجربه چند سال گذشته نشان داده است که ادامه انزوای کامل افغانستان نه‌تنها به تغییر رفتار امارت اسلامی منجر نشده، بلکه در برخی حوزه‌ها زمینه گسترش بحران‌های امنیتی، مهاجرت و فعالیت گروه‌های تروریستی را نیز فراهم کرده است. ازاین‌رو، بسیاری از کشورهای اروپایی اکنون به این جمع‌بندی رسیده‌اند که مدیریت این چالش‌ها بدون حفظ کانال‌های ارتباطی با حکومت حاکم در کابل دشوار خواهد بود.

نتیجه‌گیری

سفر هیئت امارت اسلامی به بروکسل را باید در چارچوب یک‌روند تدریجی و نه یک رویداد مستقل تحلیل کرد. این روند از گفتگوهای اسلو آغاز شد، با گسترش همکاری‌های کنسولی در آلمان ادامه یافت و اکنون به سطح تعاملات مستقیم در بروکسل رسیده است. باوجود این، نباید این تحولات را به معنای شناسایی قریب‌الوقوع حکومت امارت اسلامی تلقی کرد. آنچه امروز مشاهده می‌شود، بیشتر بیانگر تغییر در شیوه مدیریت روابط با افغانستان است تا تغییر در موضع حقوقی اتحادیه اروپا.

به نظر می‌رسد اتحادیه اروپا در حال حرکت به‌سوی مودلی از «تعامل مشروط» است؛ مودلی که در آن، همکاری‌های عملی در حوزه‌هایی مانند مهاجرت، امنیت، مبارزه با تروریزم، کمک‌های بشردوستانه و خدمات کنسولی ادامه می‌یابد، درحالی‌که موضوع شناسایی رسمی حکومت همچنان به تحقق برخی شرایط سیاسی و حقوقی وابسته باقی خواهد ماند. از منظر حقوق بین‌الملل و نظریه‌های روابط بین‌الملل، سفر بروکسل را می‌توان نه پایان یک‌روند، بلکه یکی از مراحل مهم گذار تدریجی اروپا از سیاست انزوای کامل به سیاست تعامل مدیریت‌شده با امارت اسلامی دانست؛ روندی که احتمالاً در سال‌های آینده نیز ادامه خواهد یافت و بر آینده روابط افغانستان و اروپا تأثیر قابل‌توجهی خواهد گذاشت.

ظرفیت‌های افغانستان برای همکاری با سازمان شانگهای

محمد مشتاق

مقدمه

سازمان همکاری و منطقه‌ای شانگهای (Shanghai Cooperation Organization – SCO) یکی از مهم‌ترین نهادهای منطقه‌ای در آسیا به شمار می‌رود که با هدف تقویت همکاری‌های امنیتی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی میان اعضای آن ایجاد شده است. این سازمان در سال ۲۰۰۱ تأسیس گردید و امروزه بخش بزرگی از جمعیت، منابع انرژی و ظرفیت‌های اقتصادی جهان را در بر می‌گیرد. با گسترش نقش این سازمان در معادلات منطقه‌ای، کشورهای پیرامونی از جمله افغانستان نیز تلاش کرده‌اند تا از فرصت‌های ناشی از همکاری‌های منطقه‌ای در چارچوب آن بهره‌مند شوند. پس از پیروزی امارت اسلامی در افغانستان، فصل جدیدی را در روابط منطقه‌ای و بین‌المللی این کشور گشود. افغانستان به دلیل موقعیت ژئوپولیتیکی خاص خود در قلب آسیا، همواره مورد توجه قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای قرار داشته است. پویایی در سیاست خارجی و موفقیت در دیپلوماسی امارت اسلامی سبب گردیده تا بسیاری از کشور های پیرامونی تعامل را با امارت اسلامی یک ضرورت منطقه ای بپندارند. این تعاملات در قالب نشست‌های منطقه‌ای، همکاری‌های اقتصادی، پروژه‌های ترانزیتی و گفتگوهای امنیتی به‌گونه چشم‌گیری افزایش یافته است. از سوی دیگر، گسترش روند منطقه‌گرایی در آسیا نشان می‌دهد که سازمان‌ها و نهادهای منطقه‌ای به یکی از مهم‌ترین بسترهای همکاری میان کشورها تبدیل شده‌اند. مشارکت در چارچوب‌های منطقه‌ای می‌تواند زمینه مناسبی برای گسترش روابط سیاسی، توسعه همکاری‌های اقتصادی و کاهش فشارهای خارجی فراهم سازد. بر همین اساس، بررسی چگونگی تعامل امارت اسلامی افغانستان با کشورهای منطقه و نهادهای منطقه‌ای از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا این تعاملات نه تنها بر آینده سیاسی و اقتصادی افغانستان تأثیر می‌گذارد، بلکه در شکل‌دهی به روندهای امنیتی و همکاری‌های منطقه‌ای نیز نقش مهمی ایفا می‌کند.

سازمان همکاری شانگهای Shanghai Cooperation Organization – SCO

سازمان همکاری شانگهای یکی از مهم‌ترین سازمان‌های منطقه‌ای در قرن بیست و یکم به شمار می‌رود که در نتیجه تحولات نظام بین‌الملل پس از پایان جنگ سرد و افزایش گرایش کشورها به همکاری‌های منطقه‌ای شکل گرفت. ریشه‌های این سازمان به سال ۱۹۹۶ میلادی بازمی‌گردد؛ زمانی که چین، روسیه، قزاقستان، قرغیزستان و تاجیکستان با هدف حل اختلافات مرزی، کاهش تنش‌های نظامی و ایجاد اعتماد متقابل در مناطق مرزی، گروهی موسوم به «شانگهای پنج» را ایجاد کردند. اعضای این گروه متعهد شدند از هرگونه اقدام نظامی تهدیدآمیز علیه یکدیگر خودداری نموده، درباره فعالیت‌های نظامی در مناطق مرزی شفافیت ایجاد کنند و همکاری‌های امنیتی خود را گسترش دهند. موفقیت این همکاری‌ها موجب شد تا در سال ۲۰۰۱ با عضویت ازبیکستان، سازمان همکاری شانگهای به عنوان یک نهاد رسمی منطقه‌ای تأسیس گردد. گسترش تدریجی عضویت در این سازمان، نشان‌دهنده اهمیت فزاینده آن در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی است. در سال‌های بعد، کشورهای مختلفی به عنوان اعضای ناظر یا شرکای گفتگو به این سازمان پیوستند. افغانستان در سال ۲۰۱۲ به عنوان عضو ناظر پذیرفته شد و کشورهای هند و پاکستان در سال ۲۰۱۷ و ایران در سال ۲۰۲۳ عضویت دایمی این سازمان را به دست آوردند. این روند توسعه نشان می‌دهد که سازمان همکاری شانگهای به تدریج از یک چارچوب محدود امنیتی به یک نهاد چندجانبه و فراگیر منطقه‌ای تبدیل شده است که بخش بزرگی از جمعیت، منابع طبیعی و ظرفیت‌های اقتصادی جهان را در بر می‌گیرد.

اهمیت سازمان همکاری شانگهای

اهمیت سازمان همکاری شانگهای بیش از هر چیز در نقش آن برای حفظ امنیت و ثبات منطقه‌ای نهفته است. این سازمان در شرایطی شکل گرفت که کشورهای آسیای مرکزی و مناطق پیرامونی با تهدیدات گوناگونی از جمله افراط‌گرایی، جدایی‌طلبی، قاچاق مواد مخدر، جرایم سازمان یافته و بی‌ثباتی‌های سیاسی روبه رو بودند. از همین رو، مبارزه با این تهدیدات به یکی از اصلی‌ترین اولویت‌های سازمان تبدیل شد. از دیدگاه امنیتی، سازمان همکاری شانگهای بر این باور است که امنیت کشورهای عضو به یکدیگر وابسته است و هیچ کشوری به تنهایی قادر به مقابله با چالش‌های امنیتی فراملی نیست. به همین دلیل، همکاری‌های اطلاعاتی، امنیتی و نظامی در چارچوب این سازمان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. برگزاری نشست‌های منظم، رزمایش‌های مشترک و تبادل اطلاعات امنیتی از جمله اقداماتی است که برای تقویت امنیت منطقه‌ای صورت می‌گیرد. در واقع، بسیاری از پژوهشگران سازمان همکاری شانگهای را پیش از هر چیز یک سازمان امنیتی می‌دانند که امنیت و ثبات را اساس سایر همکاری‌ها تلقی می‌کند. با این حال، فعالیت‌های سازمان همکاری شانگهای تنها به حوزه امنیت محدود نمی‌شود. با گسترش روند جهانی شدن و ظهور نسل جدید منطقه‌گرایی، این سازمان به تدریج ابعاد اقتصادی، تجاری و سیاسی همکاری‌های خود را نیز توسعه داده است. کشورهای عضو تلاش می‌کنند از ظرفیت‌های متقابل خود در زمینه تجارت، سرمایه‌گذاری، حمل‌ونقل، انرژی و اتصال منطقه‌ای بهره‌برداری کنند. در این چارچوب، سازمان همکاری شانگهای به بستری برای توسعه همکاری‌های اقتصادی میان کشورهای عضو و تقویت همگرایی منطقه‌ای تبدیل شده است. از منظر ژئوپولیتیکی نیز این سازمان اهمیت ویژه‌ای دارد. حضور قدرت‌های بزرگی مانند چین و روسیه در کنار کشورهای مهمی همچون هند،

صفحه۷

له هېواده باندې د دښمن پر مرکزونو بمباري د هېواد د هوايي ځواک وړتیا او پیاوړتیا ښیي!

نوري

د افغانستان د اسلامي امارت د دفاع وزارت او هوايي قوا ځواکونو وښودله، چې په هرو شرایطو کې کولی شي د پاکستان د پوځي رژیم هوايي تېري ته غابښ ماتونکی ځواب ورکړي. د ملي دفاع وزارت رسنیو ته وویل، چې افغان هوايي ځواک د غبرګولي په ۹ مه د شپې له خوا په بلوچستان او خیبرپښتونخوا ولایتونو کې د داعش سره تړلي څو مرکزونه او د شر او فساد مرکزونه په نښه کړل. چې یو برید د بلوچستان د پشین ولسوالۍ په سرانان سیمه کې شوی دی. همدارنګه د خیبر پښتونخوا په قمبرخیل سیمه کې د داعش یوه بله اډه او د چترال د شاه سلیم درې په ګرم چشمه سیمه کې د داعش او د شر او فساد د اجنټانو ګډه اډه هم په نښه کړه. له هېواده د باندې د داعش او شر او فساد پر مرکزونو بمباري، د هېواد د هوايي ځواک وړتیا او پیاوړتیا ښیي! دا هوايي برید د پاکستان د پوځي رژیم د هغه برید پر وړاندې ترسره شو، چې د غبرګولي په ۸ مه د افغانستان د پکتیا، پکتیکا، او کنړ پر ولایتونو شوی و، چې په دغو بریدونو کې زموږ ۳۶ تنه هېوادوال شهیدان او ۱۶۳ کسان ټپیان شول. څومره، چې د هوايي دفاع پر ځواکونو تمرکز وشي هغومره د افغانستان هوايي حریم د

دښمن د هوايي بریدونو څخه خوندي کېږي. د پاکستان پوځي رژیم د امریکا ګوډاګی نظام دی غواړي د افغانستان اوضاع کړکېچنه او بحراني کړي، چې له امریکا څخه مالي مرسته ترلاسه کړي. افغانان د وخت په تېرېدو سره د دغه جنایتکار رژیم پر پټو او ښکاره دسیسو پوهېدلي، نور نو نه تېروځي. هر رژیم، چې په افغاتستان کې منځه ته راغلی دغه رژیم د افغانستان سره د دښمنۍ تګلاره پر مخ بیایي. اسلامي امارت، د ۵ کلونو په موده کې ډېره هڅه وکړه، چې له پاکستان سره د وروروګلوۍ اړیکې وساتي، خو دغه رژیم په ډېر کبر او غرور د افغانستان پر بېلابېلو ولایتونو هوايي بریدونه کوي، خو بر خلاف د افغانانو اراده ډېره غښتلې شوې ده او په دې کې شک نه شته. د پاکستان پوځي رژیم امریکا خوشحاله ساتي او خپل ګاونډی افغانستان، چې له څلور لسیزو څخه ډېر د لویو قدرتونو سره په جګړو کې کمزوری شوی بمباري کوي، چې ونه توانېږي پر خپلو پښو ودرېږي. اسلامي امارت د نړۍ له هېوادونو سره د ناپیلي او سوله ییزې پالیسۍ په رڼا کې ځواکمن شوی دی. هېوادوال خبر دي، چې د پاکستان پوځي رژیم له نژدې ۵ میاشتو راهیسې له افغانستان سره یې دښمني د پولو، ښارونو او روغتونونو د بمبارۍ تر بریده پورې رسولې ده؛ د دغه هېواد

۷مخ

اصلاح باطن (نظارت بر اندیشه‌ها)

احمد یاسین زعیم

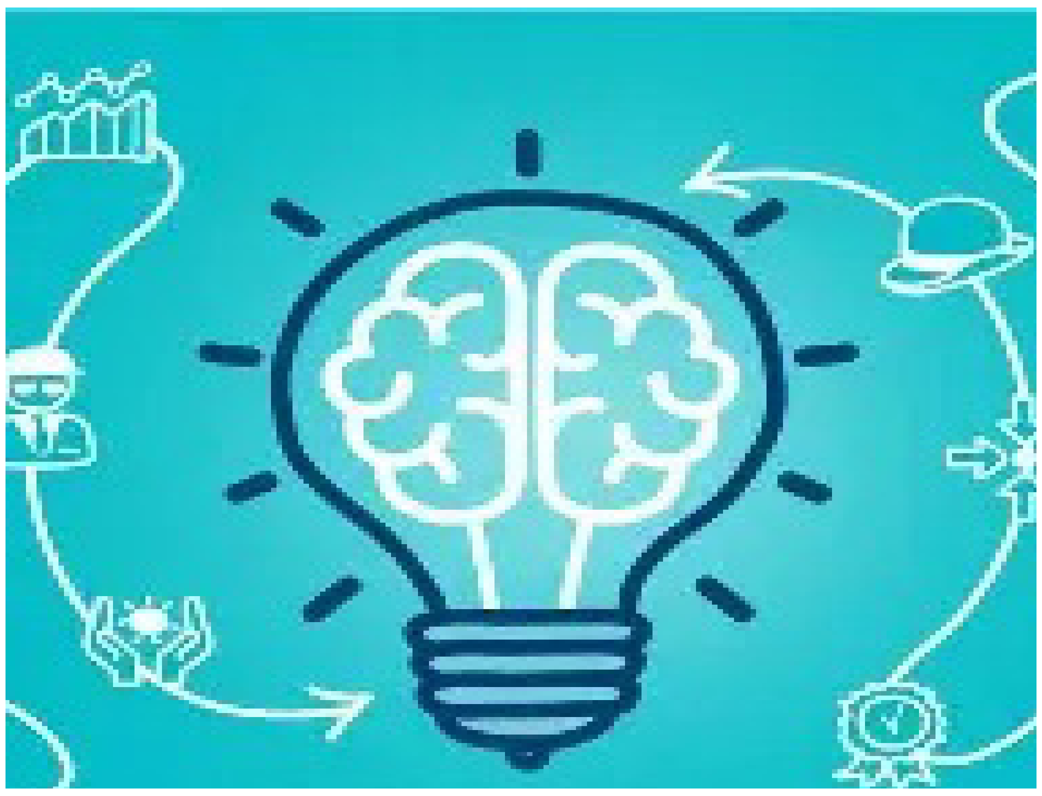

یکـی از جلوه‌هـای رحمـت خداوند سـبحان بر ما این است که خطورهای قلبی و اندیشه‌های گذرا را خارج از اختیار انسان قرار داده و به همین سبب، آن‌ها را در دایره حساب و مؤاخذه قرار نداده است. اگر احکام شرعی و کیفر بر این خطورها مترتب می‌شـد، امت با سـختی و مشقت فراوان روبه‌رو می‌گردید و رحمت الهی چنین چیزی را نمی‌پذیرد.

اما ایـن حقیقت هیـچ منافاتی با آن ندارد کـه همین خطورها، نخسـتین جرقه و آغاز هر عمل هسـتند. اصلاح گفتار و کردار نیز از مراقبـت و نگهبانی از این خطورها و پرهیز از بی‌توجهی و دلبستگی به آن‌ها آغاز می‌شود؛ زیرا سرچشـمه هر فساد، همین اندیشـه‌های گذراسـت. این‌ها در حقیقت بذرهایی هسـتند که شـیطان در زمین دل می‌افشاند. هنگامی که شـیطان ایـن بذر را بکارد، پیوسته آن را آبیاری می‌کند تا به «اراده» تبدیل شـود؛ سپس دوبـاره آن را آبیاری می‌کند تا به «عزم» استوار بدل گردد و همین روند ادامه می‌یابد تا سرانجام به «عمل» تبدیل شده و ثمر دهد.

بی‌تردید، دفع و از میان برداشتن خطورها، بسیار آسـان‌تر از دفع اراده‌هـا و عزم‌های شـکل‌گرفته است.

اگر بپرسـی راه حفـظ و کنترول ایـن خطورهـا چیسـت، امام ابن‌قیم«رح» ده راهکار ارزشمند را بیان کرده و می‌فرماید:

اول: یقین داشته باش که خداوند سبحان از آنچه در دل تو می‌گذرد آگاه است، به قلبت نظر دارد و از تمام جزئیات اندیشه‌هایت باخبر است.

دوم: از خداوند متعال شرم و حیا داشته باش.

سـوم: عظمت و جلال خداوند را چنـان در دل خود جای ده که دل، که برای معرفت و محبت او آفریده شده، جایگاه اندیشه‌های ناپاک نگردد.

چهارم: از خداونـدی بترس که بر همه اندیشه‌ها و خطورهای تو آگاه است.

پنجم: خداوند را بر هر چیز مقدم بـدار، تا جز محبت او چیزی در قلبت جای نگیرد.

ششـم: از این بیم داشـته باش که مبادا ایـن خطورها یکی پس از دیگری افزوده شـوند و آتشی برافروزند که ایمان و محبت خدا را در دلت بسوزاند.

هفتم: بدان که این اندیشـه‌های ناپسـند همچون دانه‌ای هستند که برای شـکار پرنده افشـانده می‌شـود؛ هر خطور ناپسـند، دانه‌ای اسـت کـه برای بـه دام انداختـن تـو در تلـه‌ای پنهان گذاشته شـده، در حالی که تو از آن بی‌خبری.

هشتم: بدان که اندیشه‌های ناپاک و اندیشه‌های ایمانی در یک دل با هم جمع نمی‌شوند؛ این دو ضد یکدیگرند و هـرگاه در یک قلب گرد آیند، یکی بـر دیگری غلبه خواهد کرد.

نهـم: بدان کـه ایـن خطورها، دریایی بی‌کـران از خیال‌پردازی هسـتند؛ اگـر دل وارد امواج آن شـود، غـرق خواهد شـد و در تاریکی‌ها سـرگردان می‌گردد و هرچند راه نجات را بجوید، آن را نخواهد یافت.

دهم: بـدان که ایـن خطورها، سـرمایه نادانـان و آرزوهـای جاهـلان اسـت؛ ثمـره‌ای جز پشـیمانی و شـرمندگی بـرای صاحب خـود نـدارد، و اگر بر قلب چیره شـود، سبب وسوسه می‌گردد، اعضا و جوارح انسـان را به فسـاد می‌کشـاند و او را در اسارتی طولانی گرفتار می‌کند.

خلاصه:

قلـب همچون لوحی اسـت که اندیشـه‌ها بر آن نقش می‌بندند. قلب پادشاهی است که به اعضا و جوارح فرمان می‌دهد. اگر این نقش‌ها زشـت، پلید و سـاخته دسـت ابلیس باشـند، قلب چه فرمانی به اعضا خواهد داد؟

دو نور هدایت

اصلاح اندیشـه‌ها از دو مسـیر هم‌زمان انجام می‌شود:

مسـیر نخسـت: خالی ساختن قلب از اندیشـه‌های ناپسند؛ به این معنا که به آن‌ها توجه نشود و آگاهانه دنبال‌شان نرویم. این کار با جلوگیری از ادامه یافتن آن‌ها، پناه بردن فوری به خداوند از شر شـیطان و نیز پرهیز از تنهایی و بیکاری که زمینه هجوم وسوسه‌ها را فراهـم می‌کنـد، امکان‌پذیر است.

مسـیر دوم: پس از آنکه قلب از اندیشـه‌های ناپسـند پاک شد، باید آن را با امور سودمند و مفید پر کرد. دل را بـا کارهای نیک و مدیریت درسـت زمان مشغول سـاز؛ زیرا در این صـورت، از محیط سـالم، تنها اندیشه‌های پاک و افـکار نیک بـه عقل راه می‌یابد. چراکه خطورهای قلب و گفتگوی نفس، بازتاب محیطی اسـت که انسـان در آن زندگی می‌کند و بیشـترین زمان خود را در آن می‌گذراند.

منبـع: کتاب‌های امـام ابن‌قیم (رحمه‌الله).

تبعات آلودگی هوا در کابل

شاداب صبوری

کابـل، یکـی از بزرگ‌تریـن و پرجمعیت‌ترین شـهرهای کشور است. نفوس آن حدود ده میلیون تخمین زده می‌شود. آلودگی هوا در این شهر چالش جدی زیست محیطـی ایجـاد کرده اسـت. آلودگـی هـوا عوامـل مختلف دارد؛ از جمله افزایش جمعیت، استفاده سوخت بی‌کیفیت، مواد غیرمعیـاری زغال سـنگ، تایر، پلاستیک و وسایط نقلیه فرسوده. مسـئولان حکومتـی می‌گویند برای جلوگیـری آلودگـی هوا، برنامه‌هایی روی دسـت گرفته، ماننـد گسـترش فضای سـبز، کنترول کیفیت سوخت، بررسی وسایط نقلیه دودزا، آگاهی‌دهی برای شهروندان و هم‌چنان تلاش برای سـاخت انرژی پاک جریان دارد.

ایـن اولین‌بار نیسـت کـه کابل دچـار آلودگی هوا می‌شـود. در گذشته‌ها نیز آلودگی هوا چالشی برای شهروندان کابل بوده است. پس از سـال‌های ۱۳۷۹، نفوس کابل به سرعت افزایش پیدا کرد و هـزاران خانواده از ولایت‌ها به کابل نقل مـکان کردند و نفوس ایـن شـهر به‌گونـه‌ی بی‌برنامه گسترش پیدا کرد. در همین‌زمان، تعـداد موترها چند برابر شـد و این روند باعـث افزایش آلودگی هوا گردید. ایران کشـور هم‌مرز که در غرب افغانسـتان موقعیت دارد، در سـال ۱۳۷۸بـا چنین مشـکل مواجه بود. این کشـور به دلیل رشـد سـریع جمعیت، افزایش موترها، توسـعه صنعتی، اسـتفاده از سـوخت بی‌کیفیت و بـا افزایـش دود مواجه شـد. شـهرهایی مثل تهران، اصفهان و مشهد بیشترین چالش را داشتند، اما حکومـت این کشـور برای کاهش آلودگی هوا چند کار مهم انجام داد: یکی از مهم‌ترین کار، توسـعه حمل‌ونقل عمومی مثل گسـترش مترو، افزایش بس‌های شـهری، تا شهروندان کم‌تر موتر شخصی اسـتفاده کنند. کار مهم دیگر طـرح ترافیک، محدودیت رفت‌وآمد، ستندرسازی سوخت موترهـا، در کاهـش آلودگـی هوا نقش داشـتند. در سال‌های اخیر سـاخت انرژی پاک مانند برق، گاز نسـبت به سوخت‌های آلوده‌تر افزایـش پیدا کرد. برنامه نهال‌شـانی برای توسـعه فضای سـبز هـم انجام شـد. در زمان کرونـا بـا کـم شـدن ترافیک، فعالیـت کارخانه‌هـا، هـوا در شهرهای ایران به‌طور قابل توجه بهتر شـد که همین نشـان داد، کنتـرول ترافیـک صنعت نقش مهم در کاهش آلودگی دارد.

تاجیکسـتان یکـی دیگـر از کشـورهای هم‌مرز که در شمال کشـور موقعیـت دارد، نیـز در برخی شـهرها، به‌ویژه دوشنبه با آلودگی هوا روبه‌رو بوده اسـت. بیش‌تـر در سـال‌های ۱۳۸۸ - ۱۳۹۹بـه دلیل افزایش وسـایط نقلیه، فعالیت‌های ساختمانی به وجود آمد. حکومت تاجیکستان برای کاهش آلودگی هوا اقداماتی انجام داد، مانند گسترش فضای سـبز و ایجاد قوانیـن محافظت از محیط زیسـت، تـلاش کرده اسـت، میـزان آلودگی هـوا را کاهش دهد.

آلودگی هـوا تنها خطـری برای محیـط زیسـت نیسـت، بلکه سلامت شـهروندان را نیز تهدید می‌کنـد. تنفـس هـوای آلوده می‌توانـد سـبب بیماری‌هـای تنفسـی، نفس‌تنگـی، سـرفه و مشـکلات قلبی شود. کودکان و بزرگ‌سـالان بیش‌تر در معرض خطـر قـرار دارنـد. هم‌چنـان آلودگی هوا باعـث کاهش دید، آسـیب به گیاهان و آلوده شـدن منابع طبیعی می‌شـود. آلودگی هوا نه‌تنها برای محافظت محیط زیست بلکه برای حفظ سلامت و کیفیت زندگی سالم شهروندان اهمیت زیاد دارد.

بـا اسـتفاده از ایـن تجربه‌ها، حکومت افغانسـتان نیز می‌تواند آلودگـی هوا را کاهـش دهد. با کنتـرول ترافیـک، جلوگیری از وارد کـردن سـوخت بی‌کیفیت و ایجـاد فضای سـبز می‌شـود آلودگی هـوا را در کابل کنترول کرد. اگـر حکومت افغانسـتان آلودگـی هـوا را جـدی نگیرد، احتمال دارد تا چند سـال آینده کابل جـای برای زندگی سـالم نباشد.

د روغتیايي خدمتونو پراختیا او د خلکو لاسرسی اسانه کول غوره ګام دی

شاه محمود درویش

دا یو رښـتینې واقعیت دی، چې په هراړخیـز ډول، وړ او با کیفیته روغتیايي خدمتونوته لاسرسـی په حقیقت کـې د هر وګړي هیله او غوښتنه ده، بناً د افغانستان د اسلامي امارت مسئول ارګانونو ته ښایي، چې د سـالمې رهبري او کارنده مدیریت پراساس د مختلفو ټولګټو، پراختیایـي، بنسـټیزو او رغنیزو پروژو د طرحـې او تطبیق ترڅنګ هېوادوالو ته له هره پلوه وړ او باکیفیته روغتیايي خدمتونه هم وړاندې کړي، له ښکه مرغه د عامې روغتیا وزارت د ټولنې د بېوزله قشـر د ملاتړ پـه پام کـې نیولو، سـره له دې چې خلکوته یو څه روغتیايي خدمتونه وړاندې کړي خو ترڅنګ یې لا هم د روغتیايي خدمتونو پروړانـدې کولو ژمن دي، لکـه څنګه چې د عامـې روغتیا وزارت د مسـئولینو له لورې ویل شوي؛ دوی د روغتیایـي عدالت د خوندیتـوب، د روغتیايي سـکتور د پیاوړتیـا او د ټولنـې د بېوزله قشـر د ملاتړ پـه پام کـې نیولو سـره خلکو تـه روغتیايي خدمتونه وړانـدې کوي او په تېـرو څو کلونو کې د هېواد په بېلابېلو سیمو کې څـه باندې ۴۰۰ روغتیايي مرکزونه جوړ کړي، چې موخـه یې د روغتیايي خدمتونـو پراختیا او د خلکو لاسرسـی اسـانه کول دي. همداراز مسـئولینو ټینـګار کړی، چـې دعامې روغتیـا وزارت به پـه راتلونکي کـې هم د ولـس د روغتیا د خوندیتـوب او د روغتیايي خدمتونو د ښـه والي لپـاره خپلې هڅې روانې وسـاتي، له ښکه مرغه چې په دې وروسـتیو کې د عامـې روغتیـا وزارت مالي او اداري مرستیال ویلـي:« د روان کال تر پایه به د هېواد په بیلابیلو ولا یتونـو کې ۶۱ نوي روغتونونه جوړ او ګټې اخیسـتنې ته وسـپارل شي، همداراز په لرې پرتو ولسـوالیو کې به هم لسـګونه روغتیایـي مرکزونه جوړ شـي.» د نوموړي پر وینا: «د اسـلامي امارت د مشرتابه د حکم له مخـې په ټول هېواد کې د ۳۱۸ روغتیايي مرکزونـو او روغتونونو د جوړېدو منظـوري ورکړل شـوې ده، چې موخه یې هغو سـیمو ته لومړیتوب ورکول دي، چـې خلک یـې روغتیا یې خدمتونو ته محدود لاسرسـی لري، البته د دې پروژې په عملي کېدو سـره به د روغتیايي خدمتونـو ظرفیت لوړ او خلکو تـه به د درملنې اسانتیاوې هم زیاتې شي.» له شک پرته چې په تېـرو څو کلونو کې د هېواد په بیلابېلو سیمو کې د سلګونو روغتیايي مرکزونه جوړول او هم په روان کال کې د اسـلامي امارت د مشـرتابه د حکم له مخې په ټول هېواد کې د ۳۱۸ روغتیايي مرکزونـو او روغتونونو د جوړېدو منظـوري ورکـول واقعاً یو غوره ګام دی، خو په ټوله کې هېوادوال سـره له دې چې د روغتیا په برخه کې د اسـلامي امـارت هڅې او عملي کړنې ستایي، ترڅنګ یې پـه دې هیله دي چـې د روغتیـا په برخه کې د نړیوالـو مرستندویه موسسو او بنسټونو بشرپاله مرسـتې هم را جلب شي، ترڅو د هېواد په ګوټ ګوټ او په ځانګړي توګه په لرې پرتو سیمو کې چې خلک روغتیايي خدمتونو ته لاسرسـی نه لـري، دوی ته روغتیايي خدمات په مناسـبو وختونو کې وړاندې شي. همداشان هېره دې نه وي د طبـې برخې ماهرین او د نظرخاوندان هم په دې اند دي؛ چې د افغانسـتان د روغتیایـي نظام پیاوړتیا د هېواد لپـاره جدي اړتیا ده او بایـد دې برخې ته ځانګړې او جدي توجه وشـي. زموږ عزت او قوت په درملو او د طبي خدماتو په خودکفایي کې هم نغښـتی دی، ځکـه چې د خلکو د ژوند ژغورنه د ناروغیـو له مخنیوي او د ټولنې له سلامتۍ سره مستقیم تړاو لري. د یوې سالمې او پرمختللې ټولنې لپـاره دا اړینه ده، چـې دواوې باکیفیته، په وخـت او په کافي اندازه موجـودې وي، ترڅو ناروغـان د اړتیا په وخت کې درملنه ترلاسـه کـړي او د روغتیايي بحرانونـو له زیانونو خوندي پاتې شـي. د دوا او طبابـت خودکفایي د روغتیـا ترڅنګ د ملـي امنیت، اقتصادي اسـتقلال او د ټولنـې د اوږدمهاله ثبات لپاره هم حیاتي او بنسـټیزه برخه ګڼل کېږي، د داخلي تولید پراختیا د هېواد د روغتیايي سیسـتم د قوي کولو لپاره حیاتي اهمیت لـري. الحمدلله، اوس د درملـو د تولید هڅې هم پیل شـوي، خو دا کافي نه دي او اړتیا ده، چـې دولت د داخلي تولیدي سـکتور پراخ ملاتړ وکـړي، ټکنالوژي او ماهریـن لوړ کړي او کیفیتي معیارونه وسـاتي. کله چـې داخلي تولید پیاوړی شـي، نو هېواد له بهرنیو فشـارونو، نامناسـبو وارداتـو او د خلکـو روغتیا ته له احتمالـي خطرونـو څخه خوندي پاتې کېږي.» همـداراز د ویلو ده چې درمـل او طبابـت یـوازې اقتصادي یا تجارتـي موضوع نه ده، بلکې د خلکو له ژوند او د ټولنې له سـالمې ودې سره مستقیم تړاو لري، که چېرې دواوې په کافي اندازه او په ښـه کیفیت سره موجودې نه وي، نو د ناروغیو کنټرول، د ژوند ژغورنې او د ټولنې سـلامتۍ ته مستقیم خطر متوجـه کېږي، د داخلي تولید، د وارداتـو کنټرول او د نړیوالو همکاریو پر بنسـټ یو مسـتحکم روغتیايي نظام جوړول د دولت او ملت ګډ مسـئولیت دی، پردې بنسټ دا لازمي بریښي، چې په هېواد کې دننه د روغتیايي خدمتونو، د درملو تولید او د طبابـت په برخه کې د ځان بسـیاینې ترڅنګ د ملي اقتصـاد ودې او پرمختګ له پاره دولـت او ملت په ګډه د هراړخیـزې همکارۍ له مخې لاس په کار شـي ترهغه چې په هرډول سـتونزو برې د ولس په برخه شي، ملي اقتصاد پیـاوړی او هېواد مو ورځ تربلې پرمختـګ وکړي او په ټوله کې هېوادوال مو هم په وخـت، وړ او باکیفیته روغتیايي خدمتونوته په ښـه ډول لاسرسـي ومومي. بناً اړینه بریښي، چې ولس هم باید په هراړخیزه توګه اسـلامي امارت سره همکار او مرستندوې واوسي ترهغه چې مسئول ارګانونه وشـي کولای د ولس په پراخه همکاري او ملاتـړ په هېواد کې لا هم د دېرمن امنیت د ټینګښـت، روغتیايي خدمتونـو د وړاندې کولو او پـه هېواد کې دننه د درملـو تولید او د طبابـت په برخه کې د ځان بسـیاینې ترڅنګ د اقتصادي بنسټونو د ودې او پراختیـا پـه برخه کې هم خپل پلانونه په ښـه ډول تطبیق کـړي او په دې توګه په پایله کې د هېواد د پرمختګ او هېوادوالو ته د هراړخیزې هوساینې سبب شي.

فرهنگ صرفه‌جویی؛ گامی به سوی حفاظت از منابع آب

مولانا محمدی

آب یکی از بزرگ‌ترین نعمت‌های الهی و ارزشمندترین سرمایه‌های طبیعی هر کشور است. زندگی انسان، رشد زراعت، توسعه اقتصادی، حفظ محیط زیست و سلامت جامعه، همگی به وجود آب وابسته‌اند. هیچ تمدنی در طول تاریخ بدون دسترسی به منابع آبی پایدار نتوانسته است مسیر پیشرفت و آبادانی را طی کند. افغانستان نیز به عنوان کشوری که بخش بزرگی از مردم آن از راه زراعت و مالداری امرار معیشت می‌کنند، بیش از هر زمان دیگر نیازمند توجه جدی به حفظ و استفاده درست از منابع آبی خویش است. در آموزه‌های دین مقدس اسلام نیز به ارزش آب و ضرورت حفاظت از نعمت‌های الهی تأکید فراوان شده است. خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید که «ما هر موجود زنده‌ای را از آب آفریدیم.» این بیان روشن نشان می‌دهد که آب سرچشمه حیات و ادامه زندگی همه موجودات است. همچنین از پیامبر بزرگ اسلام صلی‌الله علیه وسلم نقل شده است که «در مصرف آب اسراف نکنید، هرچند کنار رودخانه‌ای جاری باشید.» این رهنمود ارزشمند بیانگر آن است که صرفه‌جویی و استفاده مسئولانه از آب، از نگاه اسلام نیز یک وظیفه اخلاقی و دینی به شمار می‌رود.

افغانستان از نعمت منابع آبی طبیعی برخوردار است. رودخانه‌های بزرگ، برف‌گیرهای کوهستانی، چشمه‌ها، آب‌های زیرزمینی و بارندگی‌های فصلی از جمله ظرفیت‌هایی هستند که می‌توانند در رشد اقتصادی و خودکفایی کشور نقش مهمی ایفا کنند. با این حال، تغییرات اقلیمی، کاهش میزان بارندگی در برخی سال‌ها، افزایش دوره‌های خشک‌سالی و رشد نیازهای جمعیتی، اهمیت مدیریت علمی و مسئولانه منابع آب را بیش از گذشته آشکار ساخته است.

همچنین همکاری و همدلی میان مردم، متخصصان، نهادهای مسئول و همه اقشار جامعه می‌تواند نقش مهمی در حفاظت از منابع آبی کشور ایفا کند. مدیریت موفق آب، تنها مسئولیت یک اداره یا یک بخش خاص نیست، بلکه نیازمند مشارکت همگانی، احساس مسئولیت مشترک و نگاه آینده‌نگرانه است. هر شهروند می‌تواند با رعایت اصول ساده صرفه‌جویی، سهم ارزشمند خود را در حفظ این سرمایه ملی ادا کند.

امروز بسیاری از کشورهای جهان با چالش کمبود آب روبه‌رو هستند و برای مدیریت هر قطره آن برنامه‌ریزی دقیق انجام می‌دهند. افغانستان نیز با برخورداری از ظرفیت‌های طبیعی مناسب، می‌تواند با مدیریت بهتر منابع موجود، استفاده از دانش و تجربه‌های نوین، توسعه تأسیسات آبی و تقویت فرهنگ مصرف درست، آینده‌ای مطمئن‌تر برای نسل‌های آینده رقم بزند.

در پایان باید گفت که آب تنها یک نیاز روزمره نیست، بلکه سرمایه‌ای خاموش، حیاتی و ماندگار برای توسعه، رفاه و آبادانی افغانستان است. حفظ این نعمت بزرگ، وظیفه‌ای همگانی و نشانه قدردانی از نعمت‌های الهی است. هرگاه همه ما با احساس مسئولیت، همکاری، آینده‌نگری و استفاده درست از منابع آبی عمل کنیم، زمینه رشد زراعت، توسعه اقتصادی، حفظ محیط زیست و زندگی بهتر برای نسل امروز و فردای افغانستان بیش از پیش فراهم خواهد شد. بی‌تردید، توجه مسئولانه به آب، سرمایه‌گذاری برای آینده‌ای آباد، پایدار و امیدبخش برای کشور عزیز ما افغانستان است.

د تاریخ په اوږدو کې تریاکو هېوادونه هم په جګړو اړولي دي

حیا ت الله حلیم

کوکنارهغه ناولی بوټی دی، چې د نورو نباتاتو په ډله کې په کرنیزو ځمکو کې کرل کېږي خو د نورو نباتاتو محصول حبوبات او نورې غلې دانې دي، چې د بشري تغذیې تکافو کوي. له بده مرغه چې د کوکنارو محصول بیا هغه تریاک دي، چې د بشر د تدریجي مرګ سبب کېږي، د تریاکو استعمال دوه مهم مثبت او منفي اړخونه لري، مثبت اړخ یې دادی، چې زرګونه کاله د مخه په پخواني یونان کې دا متاع د مسکن درمل په جوړولو کې د یو بې ضرره او شفا بښوونکي درمل په توګه کارېدله او تر اوږدو زمانو پورې یې دوام درلود، خو منفي او مضر اړخ یې هغه وخت را څرګند شو، چې تریاک له درمل پرته د خام په ډول د خلکو لخوا استعمال شول، ځکه په دغه ډول استعمال یې د نصوارو او سګریتو په شان د اعتیاد سبب کېده، چې د تریاکو اعتیاد بیا په لنډه موده کې ددې سبب کېده، چې روږدي کسان ژر کمزوري او بې ارادې کړي، په وروستیو پېړیو کې د تریاکو همدا خواص رندو انګریزانو ته سم ورمعلوم شول، نو ځکه یې د مللونو او علی الخصوص د چینایانو، چې پراخه اقتصادي زېرمې یې درلودې، د کمزوري کولو لپاره پکار واچول، انګریزانو د سرو زرو او سپین زرو د سوداګرۍ ترڅنګ د چین د نیولو او اشغال لپاره په آګاهانه

ډول تریاک هم د سرو او سپینو زرو د سوداګرۍ لیکو ته شامل کړل، څو له دې لارې وکړای شي چینایان داسې کمزوري کړي، چې د وینې له توېېدو پرته د انګرېزانو د نظامي تهاجم پر وړاندې د مقاومت توان له لاسه ورکړي، دا په دې خاطر چې

انګریزان هغه حریص او اشغالګر وګړي ول، چې د حرص پربنا یې غوښتل د نړۍ د ټولو مللونو ثروتونه او اقتصادي زېرمې ولوټي، کله چې چینې واکمن د انګلیسانو لخوا د راوړل شویو تریاکو دغه ضرر ته متوجې شول، نو د تریاکو قاچاق یې بند او شل زره بکسه یې هانکانګ

په بندر کې ونیول او سمندرته یې ورلړه کړل همدارنګه یې د انګریزانو لخوا د راوړل شویو تریاکو نور زیرمتونه هم ضبط او له منځه یوړل، څو په دې توګه

یې انګریزي مافیاډوله سوداګرانو ته لوی مالي زیان واړاوه، بریتانیا د خپلو سوداګرو په ننګه او ملاتړ په ۱۸۳۹ تر ۱۸۴۲ میلادي کال پورې د چین په ضد په جګړه

لاس پورې کړ، چې دا جګړه دې یا دو هېوادونو ترمنځ د تریاکو په لومړی جګړه مشهوره شوه، جالب دا، چې دا جنګونه د افغان او انګریزد لومړۍ جګړې سره مصادف هغه وخت را منځ ته شول، چې افغانان هم له انګرېزانو سره د لومړۍ جګړې په درشل کې له

سختو ستونزو سره لاس او ګریوان ول، د دغه ټکي یادول هم اړین دي، چې د چین او انګلیسانو د تریاکو جګړې د افغانستان په تاریخونو او د ښوونځیو په ښوونیز نصاب کې په ټېروتنه د چین او جاپان د جګړو په نامه سجل شوې، په داسې حال کې، چې دا جنګونه

د انګرېزانو او چینایانو ترمنځ د تریاکو د سوداګرۍ په سر را پېښ شوی ول، په دغه جنګ کې انګلیسان غالب او چینایان مغلوب شول، چې په نتیجه کې د هانکانګ بندر او ټاپو د تریاکو په تاوان کې انګرېزانو ته پرېښودل شو او نورېې هم په چینایانو داسې سخت او ظالمانه شرایط کښېښودل، چې پنځه نور چینایی بندرونه هم د انګرېزانو د سوداګرۍ لپاره آزاد پرېښودل شول، نه یوازې دا، امتیازات، بلکې انګرېزي سوداګرو ته په چین کې د آزاد فعالیت اجازه او د استوګنې ځایونه هم ورکړل شول، داسې وخت هم راغی چې انګرېزانو د تریاکو په اړه په چین کې د دغه ناولي بوټي د کښت دومره ترویج وکړ، چې د هغه متل له مخې (تا که تریاک از چین می‌رسد مارگزیده می‌میرد.) چین د تریاکو د کرکیلې په لومړۍ محصولاتي هېواد واوښت، خو بیا هم چینایي واکمن د تریاکو په کرکیله او سوداګرۍ راضي نه ول، ځکه د تریاکو له کرکیلې او استعمال څخه د دوی واکمن د چینایانو روغتیا ته په تکیه زیانونو پوهېدل، ځکه دا وخت د چین د ملت زیاتره برخه د تریاکو په خام خوړلو اود غمزې په بڼه په څکولو معتاد ول، نو ځکه واکمنې سلطنتي کورنۍ پټ ښکاره د دغه ضرر د مخنیوي او امحا

۷مخ

درهوای آلوده وقایه بهترین گزینه برای صحتمندی است

فانی

محیط زیست پاک در سلامت، توسعه و آرامش جامعه نقش گسترده و اساسی دارد و آنقدر نقش آن مهم وهمه‌گیر است که تمامی ابعاد زندگی انسان را در بر می‌گیرد و نبودش ضایع عظیم برای انسان است. کسانی که به محیط زیست آسیب می‌رسانند، فقط منافع کوچک و شخصی خود را می‌بینند، اما انسان‌های عاقل منافع عام و همگانی و بزرگ انسان‌ها را درنظر می‌گیرند.

آلودگی هوا یکی از مشکلات جدی در فضای امروز است که نه‌تنها بر کیفیت زندگی انسان‌ها تأثیرگذار است، بلکه تهدیدات جدی برای سلامت جسمی و روانی به همراه دارد. در شهرهای پرجمعیت آلودگی هوا به یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های روزانه تبدیل شده است. گازها و ذرات معلق موجود در هوا می‌توانند به راحتی وارد سیستم تنفسی انسان شوند و مشکلات جدی از جمله بیماری‌های تنفسی، قلبی و حتی سرطان را به وجود بیاورند.

آلودگی هوا از راه‌های مختلف باعث امراض گونه‌گون در انسان‌ها می‌شود و تأثیرگذاری آن در اشخاص دارای سنین مختلف متفاوت اند و درین میان، کودکان و افراد مسن بیشتر درمعرض خطر آلودگی هوا قرار می‌گیرند. آلودگی هوای داخل خانه یکی دیگر از مشکلات بزرگ درمیان مردم ما به حساب می‌آید. مشکل فضاهای بسته این است که هوای داخل منزل می‌تواند به سرعت راکد شود و به همین دلیل سطح آلاینده‌ها به سرعت بالا برود. آلودگی در همه اشکال می‌تواند مضر باشد، اما آلودگی هوای داخل منازل خطرات بیشتری دارد، زیرا مردم اغلب برای مدت طولانی در آن مشغول کار و زندگی استند.

دلایل آلودگی هوا در محیط‌های بسته بسیار زیاد است. برخی از آن‌ها به دلیل بویی که منتشر می‌کنند به راحتی شناسایی می‌شوند، اما بسیاری دیگر به راحتی قابل تشخیص نیستند.

یکی از رایج‌ترین آلاینده‌های هوای داخل خانه مربوط به دود سگرت است. گفته می‌شودکه بیش از ۷ هزار ماده کیمیایی در دود تنباکو وجود دارد که حداقل ۷۰ مورد از آن‌ها سرطان‌زا شناخته شده‌اند. در صورتی که این مواد استنشاق شوند، می‌توانند باعث بیماری مزمن انسدادی ریه و سایر بیماری‌های قلبی عروقی شده و حملات قلبی و دیگر عواقب جدی را به دنبال داشته باشند. حتی اگر خود شما سگرت نکشید و فرد دیگری در کنار شما سگرت بکشد، باز هم در معرض خطر قرار می‌گیرید.

آلودگی هوا در محیط‌های بسته به دلیل استفاده از اجاق جهت پخت‌وپز نیز می‌تواند باشد.

مواد کیمیایی موجود در بسیاری از محصولات پاک‌کننده می‌تواند هوای داخل خانه را آلوده کند. این محصولات پاک‌کننده، بخارهای سمی از خود آزاد می‌کنند که در صورت استنشاق می‌توانند مضر بوده و باعث آسم، بیماری‌های تنفسی و انواع سرطان شوند.

کپک (پوپنک) در هوای داخل خانه است که می‌تواند مشکلاتی را برای سلامتی ایجاد کند. می‌تواند باعث عفونت‌های تنفسی و آسم و آلرژی شود. کپک در محیط‌های نم‌دار و مرطوب رشد کرده و می‌تواند در مکان‌های مختلف خانه مانند دیوارها، کف خانه، سقف و زیرزمین پیدا شود.

یکی دیگر از عوامل آلودگی هوا در محیط‌های بسته به شوره حیوانات خانگی مرتبط است. شوره را می‌توان در پوست و بزاق حیوانات یافت. وقتی شوره حیوانات خانگی در هوا آزاد می‌شود، توسط افراد استنشاق شده و باعث مشکلات تنفسی مثل آسم، تب و سایر آلرژی‌ها می‌شود.

با رعایت نکات صحی، استفاده از تجهیزات مناسب می‌توان از این عوارض جلوگیری کرد و کیفیت زندگی خود را بهبود بخشید. همچنین، استفاده از راهکارهای مراقبتی برای محافظت از پوست در برابر آلودگی هوا می‌تواند به حفظ سلامت پوست و جلوگیری از مشکلات پوستی ناشی از آلودگی کمک کند. افرادی که سابقه آلرژی دارند، ممکن است در برابر آلاینده‌ها حساسیت بیشتری نشان دهند و نیاز به مراقبت‌های صحی بیشتری داشته باشند. قرار گرفتن در معرض اثرات آلودگی هوا می‌تواند به بروز علایمی مانند خستگی مزمن، سردردهای مداوم و سرگیجه منجر شود. این علایم اغلب به دلیل کاهش اکسیجن‌رسانی به مغز رخ می‌دهند. کار در محیط‌های آلوده یا زندگی در شهرهای بزرگ، احتمال بروز این علایم را افزایش می‌دهد. اگرچه این مشکلات ممکن است موقتی باشند، اما در صورت تداوم می‌توانند به مشکلات جدی‌تری مانند اختلالات عصبی منجر شوند.

یکی از شایع‌ترین عوارض آلودگی هوا، اختلالات تنفسی است. با این حال، نمی‌توان اثرات منفی آن را بر سایر قسمت‌های

صفحه۷

باغچه ادب، فرهنگ و هنر

مره خو به بُردی گفتن بان

طنز

ن_ فروتن

مردی که در صفاکاری و صفایی‌دادن جوره نداشت، رمز موفقیت را از ورای تجربه بدست آورده بود. هرگاه مقام تازه‌ای که به منصب می‌رسید متوجه می‌بود، با که چگونه حرف می‌زند. درآنِ واحد حرف جناب عالی را ازهوا می‌قاپید وبه تایید حرف‌هایش به آدرس شخص مخاطب صفات مثبت یا منفی را ردیف می‌ساخت. زمانی که مقام می‌گفت « کلبی » شخص خوب است و... درهمان لحظه حرف جناب عالی را قطع کرده اوصاف منفی ویا مثبت را چنان به آدرس «کلبی» می‌ریخت تو گویی که از هفت پشت سیروپودینه آن را می‌داند. به این ترتیب نبض مسئول دفتر را همیشه در دست داشت. هیچکس را با او جرئت زبان‌درازی نبود، امرش امر مقام، ونهی‌اش مرئی‌الاجرا بود.

هرگاه مقام جدیدی در اداره مقرر می‌گردید، درهمان روز اول سراپای او را ورانداز کرده به فردای آن خودرا فکس کمپنی آماده می‌ساخت. تا اندازه‌ای تلاش می‌کرد که صدای خودرا به‌گونه‌ی لهجه او عیار سازد. گاهی مقام متوجه می‌شد که « بابه خیرو» از تبار نزدیک شان است. با او با حسن نیت و ملاطفت رفتار می‌نمود.

اتفاقاً روزی همکاران به حضور مقام دعوت شدند، روی موضوعی جلسه دایر گردید. « بابه خیرو» که بسیار اشتیاق دیده‌درایی را داشت و می‌خواست از همکاران خود، یک سرگردن خودرا بالا نشان دهد بغل دروازه ورودی ایستاده موقعیت گرفت. جلسه شروع شد. مقام بعداز یک سلسله مقدمه‌چینی خواست در مورد کارمند غایب اظهار نظر کند، گفت: (همی پیروی بچی‌ادی که فعلاً درمیان ما نیست یک بچی خوبی؟!

« بابه خیرو» که مراقب شکار حرفی بود خودرا جامع‌الکمالات اداره معرفی می‌کرد سخن مقام را از زبانش قاپید و ادامه داد: (بلی صاحب! همی بچی ادی آدم خوبی نیس، روزها غیرحاضرس، به امر شما پشت پا می‌زنه، تمام روز ده کوچه مرغا گم‌اس صاحب! باربار برایش گفتم غیراضری(حاضری) نکو کجاس به امرماوشماکنه و....)« بابه خیرو» آنقدر صفایی داد که دل همکارانش از دوغ بد شد.

مقام که حرکت« بابه خیرو» را زیر نظر داشت گفت:(مه کی گفتم که پیروی بچی ادی خوب آدم نیس؟ مره به بردی‌گفتن خو بان. بچی ادی یک شخص کار کن، آدم لایق، باصلاحیت و با پرنسیب اس و...)

« بابه خیرو» که قماره باخته بود خواست حریفه از دست ندهد، با پُررویی ادامه داد: (صاحب! قربان شما! منظورمه ای نبودکه بچی ادی آدم بی‌کاره و تنبل اس، آدم کارکن اس، اکثر روزها بعداز رسمیات ده دفتر می‌باشه صاحب! گاهی آنقدر مصروف می‌شوه که گیلاس چایشه یک‌دفه دودفه تازه می‌کنم، خوب انسان اس صاحب! انسان اس سهو خطا می‌شوه، زبان گوشتی اس گاهی حرف آدم تغییر می‌کنه یک چیز می‌خایی(می‌خواهی) چیز دیگری می‌برایه و...)

کارمندان که از خواص فریبنده « بابه خیرو» آگاه بودند با یک خنده دسته‌جمعی سخنان اورا استقبال کردند. «بابه خیرو» از خجالت دروازه را باز کرده خودرا عقب کشید.

روزی زلزله نابه‌هنگامی، گوشه‌ای از جغرافیای وجودم را تکان داد که از جا پریدم. دست خودرا دراز کردم چوچه تکنالوژی را اندکی گوش‌مالی و دماغش را به رسم اعتراض فشار دهم، ناگهان پیامی برایم سرداد.

با شنیدن پیام تأسف کردم. پاهایم سستی نمود آهسته به چوکی لمیدم. اندکی بعد، سری به شفاخانه زدم. با گرفتن سراغش اورا در حالت اغمأ یافتم. در اثر سعی و تلاش دکتوران حالش بهتر شد. در حالی که قطره‌های اشك، گونه‌هایش را به نوازش گرفته بود. از سوز دل آهی برآورده گفت:

(دوست عزیز! تباه شدم، برباد شدم، آبرویی برایم نماند. بگذار بمیرم و...!) در سیمایش یأس و ناامیدی موج می‌زد، دست خودرا به گونه‌هایش بردم، قطره‌های اشکش را پاك نمودم وبا دلجویی ازش پرسیدم: آیا می‌توانم کمکت نمایم؟

«بابه خیرو» که در منجلاب آتش تشویش دست‌وپا می‌زد. حالش را برایم چنین تعریف کرد:

(روزم روزگَلَی شده، ده خانه آبرویی نمانده، شب‌وروز تلاش می‌کنم، اما یک نانم دو نان نشد. ذهنم شب‌وروز در دریای خیال شنا می‌کد. پیش خود گفتم از رفتن یکی و آمدن مقام دگه نانم ده روغن تر می‌شوه، اما نشد. در رفتن وظیفه پا به پایم می‌پیچه. روز گذشته به دفتر رفتم خواستم حاضری‌ام را داغ نمایم، اما با پرخاش مامورک حاضری مواجه شدم. صدایم بلند شد، اولین‌بارست که با چنین حرکت مواجه شدم برایم هیجان‌آور بود بدون وقفه نزد مقام دویدم. بعد از سلام و تعظیم به جناب عالی، درخواست جزای سنگین برای مامورک کدم!

اما نفامیدم (نفهمیدم) که همه برایم اشك تمساح می‌ریزند. درحالی که مقام، خودرا بی‌طرف وانمود می‌کرد، گفت: از صلاحیت ما بالاست. نظر به لزوم‌دید مقام اعلا... «بابه خیرو» از بست تنقیص شده است. همان بودکه سرم دور زد، جهان سرم تاریک شد و از هوش رفتم.

حال خود را در شفاخانه دیدم تو بگو که با یک درجن اولاد قدونیم‌قد چه خاکی سرخود کنم، کجا برم و چه کاررری...؟!؟!

« بابه خیرو» که حرف‌های ناتمامش قابل تفکیك نبود، خواست خودرا از بستر شفاخانه به زیر انداخته با زندگی وداع بگوید. من که از جا پریدم تا اورا نجات دهم، از خواب بیدار شدم.

اعمار پل‌های هوایی و سهولت‌های شهری

احمد

اعمار و احداث جاده‌های فرعی و عمومی، توسعه شهری، همچنین ساخت پل‌های هوایی و...، یکی از فعالیت‌های اساسی و کلیدی حکومت است که شهروندان را به زندگی بهتر در آینده امیدوار می‌سازد، زیرا عرضه خدمات متوازن شهری، نه تنها عدالت اجتماعی را به نمایش می‌گذارد، بلکه مسئولیت‌پذیری، حکومت‌داری خوب و تعهد مسئولان امور نسبت به کشور و مردم را نیز برجسته می‌سازد.

امارت اسلامی در نزدیک به پنج سال گذشته، سعی کرده، علاوه بر خدمات اولیه و اقدامات بنیادی و اساسی، روی نظم و توسعه‌ی شهری، کاهش ازدحام ترافیکی و ایجاد سهولت‌های زندگی، اقدامات سازنده‌ای را انجام دهد مانند: احداث، اعمار و اسفالت جاده‌های عمومی و فرعی، بازسازی و به‌سازی شاهراه‌های کشور، همچنان احداث پل‌های هوایی در نقاط مختلف شهر کابل، گسترش و توسعه جاده‌ها در داخل و بیرون از شهرها و....

شاروالی کابل به تازگی از ساخت پل هوای دیگری در منطقه پایان‌چوک خبر داد و کار مقدماتی این پل نیز آغاز شده است. کار اعمار پل هوایی پایان‌چوک (چهارراهی شاه شهید) در حالی آغاز شده که پل هوایی چهارراهی برکی و چهارراهی صدارت(مقابل ولایت کابل) به سرعت ادامه دارد و قرار است، کار آن در زمان تعیین‌شده پایان یابد، همچنان قرار است که در چهارراهی شهید، مسیر جاده عمومی میدان هوایی الی سرای شمالی، نیز پلی اعمار گردد که اعمار این پل‌ها، تلاش و تعهد مسئولا ن روزنه امید را بر روی شهروندان کابل گشوده و امیدواریم، در میان‌مدت ازدحام ترافیک جاده مرفوع و مشکلات شهری به پیمانه وسیع مرفوع و سهولت‌های قابل لمسی ایجاد شود، به همین ترتیب این نهاد از تکمیل کار عملی جاده عمومی کوتل خیرخانه که یکی از مشکلات اساسی به شمار می‌رود و این جاده، حیثیت شاه‌رگ اقتصادی کشور و نقطه اتصال ولایت‌های جنوبی و شمالی را دارد، نیز در حال حاضر تکمیل شده است.

همچنان شاروالی کابل از احداث و بازسازی بیش از ۳۵۰ کیلومتر سرک فرعی و عمومی، همچنان تطبیق ۲۵۸ پروژه انکشافی در سال جاری در سطح شهر کابل، هم خبر داده است .

این نهاد در پهلوی دیگر فعالیت‌هایش از احداث پل‌های موتررو در ساحات قلعه شانان، سرک نو، میان پل سرخ و پل سوخته، همچنان از احداث پل موتررو بر فراز دریای کابل در منطقه قلعه زمان خان که کار عملی آن در جریان است، نیز خبر داده است که این فعالیت‌ها روزنه امید را به روی شهروندان کشور گشوده و مردم ما را به آینده امیدوار ساخته است.

خوش‌تر از گلخانه‌ی کشمیر

عبدالله حامد تاتار

سخن، گاهی فراتر از قدِ پامیر می‌گردد
و گاهی خوش‌تر از گلخانه‌ی کشمیر می‌گردد
گهی با لهجه‌های آبشاران می‌شود معنا
و گاهی با زبان سبزه‌ها، تفسیر می‌گردد
گهی هم سیب سرخ میهن ما را کند تمثیل
و گاهی در دهانِ طبع ما، انجیر می‌گردد
گهی در کام پروین و ثریا می‌چکانَد قند
و گاهی در زمین نُقل و نبات و شیر می‌گردد
بنازم شعری را کز عرش حق، الهام می‌گیرد
و بعدأ با قشون تیره‌گی درگیر می‌گردد
بکن روشن چراغ شعر را حامد که؛ اشعارت
دریغا! گر به زندان سیاسی، پیر می‌گردد

بزم سخن

استوار

ای اشک مداراکن باشور تقلایم
بی درد چه می‌داند بارغم و سودایم
مگذاربه دوش من بارغم دنیارا
بیرون بکن ازخویشم ای مستی دریایم
ازسیل سبیل من صدهمهمه برخیزد
درخلوت دل بازآی ای مونس شبهایم
بنگرتپش دل با این همه خاموشی
تفسیر دگردارد افسانه‌ی رویایم
دربادیه هستی نبض دل که می‌داند
پنهان نشود آخراسطوره‌ی فردایم
دروصف نمی گنجد خورشید جهان تاب ام
بادیده‌ی دل بنگر انداز سراپایم
پوشیده بود استوار معنی کلام تو
دربزم سخن خوش خوان چوبلبل گویایم

دکمکیانوانیس

زیان‌های خاموش استفاده از موبایل برای کودکان

محمدیعقوب کوهکن

نقل قول عده‌ای از والدین « زود موبایل را روشن کن که فلانی جان را نان می‌دهم . یا همو ویدیوی کودکانه را بگیر، تا کودکم گریه نکند و ساعت‌اش تیر باشد!»

استفاده بیش از حد از موبایل برای کودکان پیامدهای منفی متعددی دارد که مهم‌ترین آن‌ها شامل اختلالات خواب، کاهش تمرکز، افت تعلیمی، آسیب‌های چشمی و اسکلیتی ، چاقی و کاهش مهارت‌های ارتباطی و تعاملات اجتماعی است.

استفاده از موبایل در درازمدت خطرهای خیلی جدی بر صحت و سلامت کودکان و نوجوانان به جا می‌گذارد که از برخی از آن‌ها می‌تواند چنین یادآور شد: عوارض ذهنی و کاهش سطح توجه در کودکان؛ نور و محرک‌های سریع در گوشی‌ها باعث کاهش تمرکز شده و یادگیری آنان را مختل می‌کند. اختلال در خواب کودکان؛ استفاده از موبایل به دلیل نور آبی، ترشح هورمون خواب را مهار کرده و منجر به افت کیفیت خواب کودک می‌شود. انزوا و کاهش تعاملات اجتماعی در کودکان؛ وابستگی به فضای مجازی کودک را از تعاملات دنیای واقعی محروم کرده و ممکن است باعث احساسات ناسالم و اضطراب شود. عوارض جسمی آسیب‌های بینایی در کودکان؛ خیره شدن طولانی‌مدت به صفحه کوچک موبایل، باعث خستگی چشم، خشکی و مشکلات بینایی می‌شود.عارضه گردن و ستون فقرات در کودکان؛ خم کردن مداوم سر برای نگاه کردن به موبایل، فشار زیادی به گردن وارد کرده و موجب آسیب‌های اسکلیتی می‌شود. چاقی و کم‌تحرکی در کودکان؛ جایگزین شدن بازی‌های پرتحرک با بازی‌های دیجیتال، خطر ابتلا به اضافه وزن و چاقی در کودکان را افزایش می‌دهد.

استفاده زیاد از این ابزارهای تکنالوژی می‌تواند منجر به اختلالات خواب، کاهش تمرکز و ضعف حافظه نیز شود. همچنان برخی از کودکان ممکن درگیر بازی‌ها و برنامه‌های آنلاین شده و از فعالیت‌های جسمی کمتری بهره‌مند شوند. در مواجهه با صفحه‌های نمایش، کابوس‌ها و ترس‌ها افزایش می‌یابند و خواب کیفیت پایین‌تری را برای کودکان به ارمغان می‌آورد.

استفاده طولانی‌مدت از دستگاه‌های دیجیتال در فاصله نزدیک می‌تواند خطر نزدیک‌بینی را در کودکان افزایش دهد. نزدیک‌بینی یک وضعیت چشمی است که در آن فرد به سختی می‌تواند اشیاء دور را ببیند که این مورد از عوارض جدی استفاده از موبایل برای کودکان است.

از عوارض دیگر استفاده از موبایل برای کودکان، کاهش فعالیت جسمی در آنان می‌باشد که ممکن است اثرات مخربی روی جسم و روان آنان بگذارد. ادامه این وضعیت می‌تواند باعث کاهش سلامت جسمی، اختلال در توازن انرژی، و حتی تأثیرات روانی نظیر افزایش استرس و اضطراب شود.

با آگاهی یابی از اضرار جدی استفاده موبایل در کودکان، والدین می‌توانند اقدامات مناسبی را برای ارتقای خواب، ذهن و جسم کودکان خود انجام داده و از عوارض موبایل برای کودک شان آگاهی‌دهی نمایند.

در ضمن، ارتقا و درج فعالیت‌های جسمی و ورزش در امور روزمره کودکان، به عنوان یک راهکار مؤثر، می‌تواند به بهبود سلامتی جسمی و روانی آنان کمک شایان داشته باشد.

والدین باید از وابستگی کودک‌شان به موبایل، خود را آگاه سازند. وابستگی شدید به موبایل شامل علایمی مانند اضطراب در زمان نداشتن موبایل، کاهش علاقه به فعالیت‌های دیگر، کاهش تعامل اجتماعی و عدم تمرکز در انجام کار خانگی یا بازی‌های فیزیکی است. برای کاهش اعتیاد کودکان به موبایل و حداقل رساندن عوارض آن برای اطفال، والدین باید الگوی مناسبی ارائه دهند و خودشان نیز استفاده از موبایل را محدود کنند.

تنظیم قوانین مشخص برای استفاده از موبایل، ترویج فعالیت‌های جایگزین مانند ورزش، هنر و بازی‌های گروهی و ایجاد تعاملات صفحه۷

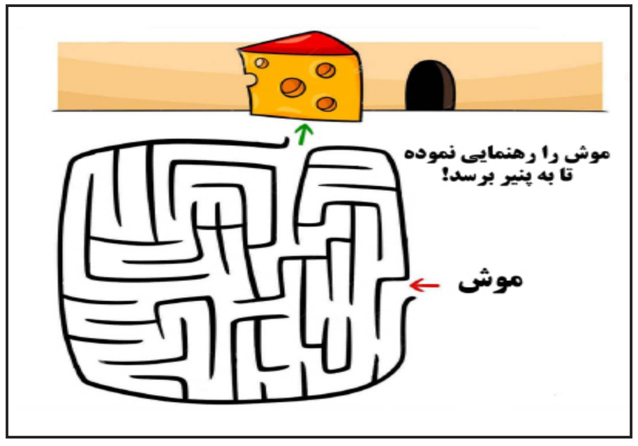

افغان اعلانات

اطلاعیه فروش موتر

اسامی محترم عبید الله فرزند محمد امین یک عراده موتر پلیت ۷۶۷۶۴-۶ ش کابل نوع تیوتا هایلکس وانت جاپانی خویش را بعد از طی مراحل قانونی خرید و فروش بالای عنایت الله فرزند دوست محمد بفروش رسانیده است.
بناء اشخاص ادارات و موسساتی که با عراده فوق کدام معامله داشته باشند الی مدت سه یوم به مدیریت ترافیک کابل اطلاع دهند. ۳۱۳۴

***

اطلاعیه فسخ جواز رهنمای معاملات

اسامی محترم نصرت الله فرزند عبیدالله ولدیت نصر الله دارنده جواز نمبر (۳۸۷۳) مورخ ۱۴۰۴/۹/۱۲ متصدی رهنمای معاملات (نوبهار پغمان) واقع (موتر فروش های کمپنی) ناحیه (۵) شاروالی کابل خواهان فسخ جواز خویش گردیده که بعد از نشر اعلان رهنمای مذکور فاقد اعتبار قانونی بوده هر گاه ادارات دولتی و اشخاص انفرادی بالای موصوف ادعای حقوقی به ارتباط فعالیت جواز مذکور داشته باشند بعد از نشر اعلان الی مدت یک هفته به ریاست عمومی انسجام ، وزارت عدلیه اطلاع دهند.۳۱۳۷

***

اطلاعیه مفقودی

تشبث شرکت تجارتی (کارا زون) لمتید دارنده جواز نمبر (۸۲۲۵۲) به ریاست محترم ذبیح الله فرزند محمد الله طی یک قطعه عریضه خواهان مفقودی لوحه شرکت خویش گردیده است.
بناء از تاریخ نشر اعلان مطابق قانون لوحه شرکت متذکره از اعتبار ساقط می باشد. ۳۱۴۰

***

اطلاعیه مفقودی

یک قطعه جواز دکان گلفروشی واقع ناحیه دهم قلعه موسی به اسم اکمل فرزند ایام الدین مفقود گردیده از اعتبار ساقط میباشد. ۳۱۵۹

***

اطلاعیه مفقودی

یک جلد کتابچه صفایی خانه واقع ناحیه سیزدهم برچی قلعه نو به اسم به اسم محمد نبی فرزند حسین جان مفقود گردیده از اعتبار ساقط میباشد. ۳۱۶۱

***

اعلان دعوت به داوطلبی

ریاست اجرائیوی شرکت امارتی آبرسانی و فاضلآب شهری از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت می نماید تا در پروسهٔ داوطلبی پروژه تعویض شبکه آبرسانی نهرتوپ درساحه کارته باخترشهر مزارشریفکه تحت شماره داوطلبی:

UWASS-soc/1405/NCB/W/006

می‌باشد، اشتراک نموده و نقل شرطنامه مربوط را از آمریت تدارکات ریاست اداری بدست آورده و آفرهای خویش را مطابق شرایط مندرج شرطنامه و طبق قانون و طرزالعمل تدارکات طور سر بسته از تاریخ نشر اعلان الی ۲۱ روز تقویمی ساعت ۱۰:۰۰قبل از ظهر به آمریت تدارکات ریاست اجرائیوی شرکت امارتی آبرسانی و فاضلآب شهری واقع سر تپه کارته نو ناحیه هشتم شهر کابل ارائه نمایند، آفرهای نا وقت رسیده و انترنتی به هیچ وجه قابل پذیرش نمی‌باشند.
چلسه آفرگشائی پروژه یادشده ساعت۱۰:۰۰ قبل از ظهر که تاریخ آن درج شرطنامه مربوط میباشد ودر اتاق کنفرانس های ریاست اجرائیوی شرکت امارتی آبرسانی وفاضلاب شهری تدویر می گردد.

***

اطلاعیه مفقودی

یک جلد پاسپورت سیاحتی به اسم عاشور محمد عاشوری فرزند غلام سخی مفقود گردیده از اعتبار ساقط می باشد.۶۷۴۸

***

موضوع: اعلان داوطلبی باز ملی

شماره داوطلبی:

MOE/G-07/1405/NCB

نوعیت قرارداد:
بیع مطلق مؤجل

وزارت معارف از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت مینماید تا در داوطلبی؛ پروژه تهیه و خریداری ۱۴ قلم قرطاسیه باب مطبوع ضرورت ریاست خدمات وزارت معارف برای سال مالی ۱۴۰۵، اشتراک نموده و سافت کاپی شرطنامه مربوطه را درحافظه یافلش دسک بدست آورده آفرهای خویش را مطابق شرایط مندرج شرطنامه، طبق قانون عقود و طرزالعمل تدارکات طور سربسته از تاریخ نشر اعلان الی ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر روز یکشنبه تاریخ ۲۸/ سرطان/۱٤۰۵ به ریاست تدارکات وزارت معارف واقع ده افغانان، جاده محمد جان خان وات ارایه نمایند. آفرهای نا وقت رسیده و انترنیتی قابل پذیرش نمی باشد.تضمین آفر لازم نبوده و جلسه آفرگشایی به روز یکشنبه تاریخ /۲۸ سرطان/ ۱٤۰۵ ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر در صالون افرگشائی ریاست تدارکات وزارت معارف دایر میگردد.

***

اطلاعیه تصمیم اعطای قرار داد

بدینوسیله به اطلاع عموم رسانیده میشود، اینکه وزارت مالیه امارت اسلامی افغانستان درنظردارد، پروژه تدارک ۳٤ قلم قرطاسیه مورد ضرورت شعبات مرکزی وزارت مالیه، دارای نمبرتشخیصه

MOF/1405/NCB/G-1440

را با شرکت آریا استیشنری لمتد دارنده جواز نمبر ۷۰۵۲-۰۱۰۱ به قیمت مجموعی ۱۳٦٤۸۰۰۰ (سیزده میلیون وشش صدو چهل هشت هزار)افغانی عقد قرارداد نماید.
اشخاص حقیقی و حکمی که هرگونه اعتراض درزمینه داشته باشند میتوانند اعتراض خویش را از تاریخ نشر این اعلان الی٥ روز کاری طور کتبی توام با دلایل آن به وزارت مالیه امارت اسلامی افغانستان واقع پشتونستان وات -کابل ارائه نماید
این اطلاعیه به معنی عقدقرارداد نبوده و الی تکمیل میعاد فوق الذکر و طی مراحل قانونی بعدی، قرارداد منعقد نخواهد شد.
آدرس : وزارت مالیه چهارراهی پشتونستان -ریاست تدارکات،آمریت ارزیابی آفرها و خریداری پرچون- منزل دوم معینیت اداری..

***

امریکا بار دیگر...

این اظهارات در حالی مطرح شده که مذاکرات میان امریکا و ایران ادامه دارد.
همزمان، استیو ویتکاف، فرستاده ویژه امریکا، و جرد کوشنر برای گفتگو با میانجی‌های قطری به دوحه رفته‌اند تا درباره اجرای توافق موقت صحبت کنند.
بر اساس اعلام قطر، هیئت امریکایی با میانجی‌ها دیدار می‌کند، اما هنوز برنامه‌ای برای مذاکره مستقیم با طرف ایرانی اعلام نشده است. ایران نیز گفته یک هیئت فنی برای پیگیری توافق در دوحه حضور دارد.
اختلاف اصلی دو طرف بر سر برنامه هسته‌ای ایران و نحوه نظارت بر آن است.
امریکا خواهان بازرسی‌های دایمی و تضمین توقف کامل برنامه هسته‌ای است، در حالی که مذاکرات همچنان برای رسیدن به یک توافق جدید ادامه دارد.

بارندگی‌های...

حدود ۱۴۰ میلی‌متر باران در آکرا باریده است؛ رقمی که بالاترین میزان بارش ثبت‌شده در سال‌های اخیر محسوب می‌شود.
ماهاما این پدیده را ناشی از تغییرات اقلیمی دانست که خارج از کنترول دولت است. طبق گزارش رویترز، آکرا هر سال در فصل بارانی با سیل مواجه می‌شود.
ضعف سیستم زه‌کشی، ساخت‌وسازهای غیرمجاز در بستر رودخانه‌ها و برنامه‌ریزی شهری ناکافی، شدت خسارات را افزایش داده است.
دولت غنا برای کمک به سیل‌زدگان ۳۰۰ میلیون سدی (معادل ۲۷ میلیون دالر) تخصیص داده است. رییس‌جمهور غنا همچنین دستور استقرار نیروهای اردو و پولیس برای حمایت از سازمان مدیریت بلایای ملی (NADMO) را صادر کرده است.
باران‌های شدید به ساحل عاج هم آسیب زده و منابع محلی از حدود ۲۰ کشته در این کشور خبر داده‌اند. این رویدادها بار دیگر ضعف زیرساخت‌های شهری در برابر تغییرات آب‌وهوایی در غرب آفریقا را برجسته کرده است.

علاقه‌مندی...

تکمیل کرده و آماده آغاز فعالیت‌های استخراجی است.
به گفته وی، این سرمایه‌گذار با استفاده از تجهیزات و وسایل پیشرفته، به‌زودی کار عملی استخراج زمرد را آغاز خواهد کرد؛ اقدامی که در افزایش میزان تولید، بهبود کیفیت استخراج و ایجاد فرصت‌های شغلی برای باشندگان محل نقش مؤثری خواهد داشت.
رییس معادن و پترولیم پنجشیر اظهار داشت که آغاز فعالیت این سرمایه‌گذار می‌تواند روند استخراج زمرد را منظم‌تر ساخته و زمینه تولید پایدار و عرضه بیشتر این سنگ قیمتی را به بازارهای داخلی و خارجی فراهم کند.
وی تصریح کرد که این تاجر در آخرین مجلس مزایده محصولات زمرد پنجشیر نیز به ارزش ۱۳۰ هزار دالر امریکایی زمرد خریداری کرده و پس از آن به سرمایه‌گذاری مستقیم در بخش استخراج معادن این ولایت علاقه‌مند شده‌است.

از کتاب «امام...

حج و اوقاف گفت: «افغانستان همیشه مورد حملات و اشغال مستکبران تاریخ قرار گرفته است؛ ولی شخصیت‌های بزرگی مانند مولوی صاحب محمدی بودند که در مقابل آن‌ها سینه سپر کردند و جلو ایشان را گرفتند.»
به گفته وی: «مولوی محمدی از جمله استادان و راهنمای بزرگ برای مجاهدین بود که تمام رفتار و کردار آن برای مجاهدین درس بود و در راه جهاد شهید شد.»
از سوی دیگر، قاضی رفیع‌الله صمیم، رییس کتابخانه‌های عامه وزارت اطلاعات و فرهنگ گفت: «هدف از برگزاری جلسه امروز روشن‌شدن شخصیت و کارنامه جهادی مرحوم مولوی صاحب محمد نبی محمدی می‌باشد که یک‌عمر در راه استقلال و آزادی این ملت سعی و تلاش نمود و بالاخره در راه جهاد و مجاهدت شهید شد.»
از سوی هم، مولوی محمد نقیب محمدی، شخصیت جهادی کشور در زمینه گفت: «امیر صاحب به صفت یک زعیم سیاسی نزد ملت افغانستان محبوبیت داشت. امیدوارم که چنین جلسات و پروگرام‌ها ادامه داشته باشد تا، ملت افغانستان از مبارزات زعمای سیاسی که به وسیله اخلاص شان به مرتبت رسیدند آگاه شوند.»
وی هم‌چنان اشاره کرد: «مولوی صاحب محمدی هیچ‌گاه به دنبال شهرت نبود، مسئولیت نمایندگی در شورای ملی از طرف مردم برایش سپرده شده بود.»
در ادامه، مولوی عبدالمتین عاطفی، نویسنده کتاب گفت: «سردار جهاد و سیاست، مولوی صاحب محمدی عالم و شاعر بزرگ بود که همیشه حجره درسی او پر از طلبه بود.»
شیخ‌القرآن والحدیث مولانا محمد اسماعیل رحمانی، استاد مدرسه گفت: «هر سوره قرآن تاریخ است و محفل امروز یاد از تاریخ گذشته و یاد شخصیت دلیر جناب مولوی صاحب محمدی است، این تاریخ است که ما را از گذشته‌های اصلاف ما آگاه می‌سازد.»
وی هم‌چنان از وزارت اطلاعات و فرهنگ خواست «کارنامه زعمای این ملت را به گونه یک تاریخ به چاپ برسانند.»

جاوید نوری

برگزاری محفل...

والی هرات همچنان اظهار داشت که به‌زودی قرارداد همکاری به ارزش دو میلیون دالر با کشور ترکمنستان در بخش استفاده از تولیدات داخلی به امضا خواهد رسید.
وی افزود که همکاری‌های ترانزیتی با کشورهای همسایه باید بیش‌از پیش گسترش یابد.
از سوی دیگر، مسئولان اتاق صنایع و معادن هرات گفتند که امارت اسلامی به گونه همه‌جانبه از صنعت‌کاران حمایت می‌کند و اکنون حدود هزارو ۳۵۰ کارخانه در شهرک صنعتی هرات فعالیت دارند.
به گفته آنان، برای سازمان‌های خارجی ۱۰ درصد تخفیف در نظر گرفته شده و در حال حاضر ۱۱۵ شرکت در این ولایت به کشورهای مختلف صادرات دارند و سرمایه‌گذاران نیز برای سرمایه‌گذاری بیشتر در بخش‌های مختلف آمادگی دارند.

طرح اعمار مارکیت...

بحث‌های همه‌جانبه، اعضای کمیته این طرح که از سوی بخش خصوصی ارائه شده‌بود را تأیید کرده و آن را برای تطبیق مناسب ارزیابی نمودند.
بر اساس معلومات ارائه‌شده، این پروژه با سرمایه‌گذاری حدود ۱۱۸میلیون افغانی از سوی بخش خصوصی عملی می‌شود و شامل اعمار یک مارکیت تجارتی مجهز با تمامی امکانات مورد نیاز خواهد بود.
همچنان در این نشست، طرح‌های ساخت مارکیت‌های تجارتی در ناحیه پنجم شهر کابل و شهر مزارشریف، مرکز ولایت بلخ نیز مورد بحث قرار گرفت.
این طرح‌ها برای بررسی‌های بیشتر به وزارت‌های مربوط راجع گردید تا پس از ارزیابی‌های تخنیکی، گزارش‌های نهایی خود را به کمیته سرمایه‌گذاری بین‌الوزارتی ارائه کنند

برگزاری سمینار...

رهبری اکادمی علوم افغانستان به‌خاطر برگزاری سمینار علمی و تحقیقی زیرعنوان «افغانستان و منطقه؛ فرصت‌ها و چالش‌ها»، آمده است: «افغانستان یک سرمایه بزرگ و دارای موقعیت استراتژیک در منطقه است و نقطه وصل کشورهای آسیایی شمرده می‌شود. ما زمانی می‌توانیم از این موقعیت به نفع کشور و مردم افغانستان استفاده کنیم که درباره فرصت‌ها و چالش‌ها تحقیق درست داشته باشیم و برای بهره‌برداری از آن، گام‌های روشن برداریم.»
در بخش دیگری از پیام رییس‌الوزرا آمده است: «برای همه معلوم است که اکنون اشغال پایان یافته و افغانستان در بخش‌های سیاسی، اقتصادی، نظامی و سایر عرصه‌ها استقلال کامل خود را به دست آورده است. این استقلال، فرصت مناسبی را فراهم کرده تا برای منفعت کشور و مردم خود تصمیم بگیریم و افغانستان را از مشکلات و بحران‌ها به سوی پیشرفت سوق دهیم.»
در ادامه این پیام، با اشاره به موقعیت جغرافیایی افغانستان تأکید شده است: «افغانستان در گذشته مسیر مهم سرمایه‌گذاری و تعاملات فرهنگی بوده و اکنون نیز در بخش‌های سرمایه‌گذاری، ترانزیت، انرژی و تجارت فرصت‌های فراوانی دارد که با همکاری کشورهای همسایه می‌تواند به یک محور مهم اقتصادی در منطقه مبدل شود.»
در پیام همچنان آمده است که افغانستان در سال‌های اخیر در بخش‌های امنیت، اصلاحات و ثبات اقتصادی پیشرفت‌هایی داشته، زمینه مناسب برای سرمایه‌گذاری فراهم شده و امکانات بیشتری برای تطبیق پروژه‌های اقتصادی به وجود آمده است.
در این پیام ابراز امیدواری شده است که همه کشورها از این فرصت استفاده کرده و روابط اقتصادی و سرمایه‌گذاری خود را با افغانستان گسترش دهند.
مولوی عبدالسلام حنفی، معاون اداری ریاست‌الوزرا، نیز برگزاری این سمینار را برای افغانستان مهم دانست و تأکید کرد که چنین برنامه‌هایی باید بیشتر برگزار شود و مقالات ارائه‌شده این نشست‌ها برای استفاده و تطبیق در اختیار مسئولان امارت اسلامی افغانستان قرار گیرد.
وی گفت: «پس از حاکمیت امارت اسلامی افغانستان، فرصت‌های زیادی به وجود آمده است که بزرگ‌ترین دستاورد آن، تأمین صلح و ثبات در کشور است. اکنون همه اقوام کشور زیر پرچم امارت اسلامی در فضای برادری زندگی می‌کنند، در حالی که در گذشته امنیت وجود نداشت، زیربناهای کشور بمباردمان می‌شد و نظام ملوک‌الطوایفی حاکم بود؛ اما اکنون این چالش‌ها برطرف شده است.»
در ادامه، دکتور عبداللطیف نظری، معین مسلکی وزارت اقتصاد، برگزاری این سمینار را در شرایط کنونی کشور مهم و بااهمیت خواند.
وی اظهار داشت که افغانستان در منطقه‌ای قرار دارد که هم فرصت‌های فراوان و هم چالش‌های گوناگون در آن وجود دارد.
نظری گفت: «مهم‌ترین فرصتی که می‌تواند زمینه همگرایی میان افغانستان و کشورهای منطقه را فراهم سازد، موقعیت مهم جغرافیایی افغانستان است. بر اساس مطالعات منطقه‌ای، افغانستان حلقه وصل آسیای مرکزی، آسیای جنوبی، آسیای غربی و چین به شمار می‌رود و همین موقعیت، نقش کلیدی در معادلات منطقه‌ای و بین‌المللی ایفا می‌کند.»
وی افزود که افغانستان با داشتن این موقعیت می‌تواند به مرکز مبادلات منطقه تبدیل شود؛ زیرا اگر پروژه کاسا-۱۰۰۰ و پروژه تاپی به‌گونه کامل تطبیق شوند، از خاک افغانستان عبور کرده و آسیای مرکزی را با آسیای جنوبی وصل خواهند کرد.
معین مسلکی وزارت اقتصاد همچنان با اشاره به اهمیت موقعیت ترانزیتی افغانستان گفت:
«اگر پروژه لاجورد تا ترکیه و سپس اروپا توسعه یابد، با ثبات افغانستان پیوند مستقیم خواهد داشت. همچنان خط آهن خواف-هرات و امتداد آن به شمال افغانستان و سپس اتصال ایران به چین، ناگزیر از جغرافیای افغانستان عبور می‌کند و این بیانگر موقعیت ویژه افغانستان است؛ موقعیتی که کمتر کشوری در منطقه از آن برخوردار است.»
وی همچنان خاطرنشان کرد که دومین فرصت مهم برای ایجاد همگرایی میان افغانستان و کشورهای منطقه، منابع طبیعی کشور است.
به گفته وی، آب شیرین و سایر منابع طبیعی افغانستان ظرفیت مناسبی برای توسعه همکاری‌های منطقه‌ای فراهم می‌سازد.
از سوی دیگر، شیخ‌الحدیث مولوی فریدالدین محمود، رییس اکادمی علوم، پس از تلاوت آیاتی از قرآن کریم، در مورد هدف برگزاری این سمینار سخنرانی کرد.
وی گفت: «ما در اکادمی علوم، ریاستی تحت این عنوان داریم و در این بخش به‌گونه دوامدار نشست‌ها و سمینارهای علمی را برگزار می‌کنیم. سمینار امروز نیز نتیجه حدود چهار ماه تلاش و آمادگی این ریاست است.»
رییس اکادمی علوم با اشاره به پنجاه سال تاریخ معاصر افغانستان و حضور اشغال‌گران در کشور، گفت که امارت اسلامی پس از سال‌ها قربانی و مبارزه بر افغانستان حاکم شده و اکنون تلاش‌ها برای حل مشکلات و پیشرفت کشور ادامه دارد.
در پایان این سمینار علمی و تحقیقی، محققان مقاله‌های علمی و پژوهشی خود را درباره موضوع «افغانستان و منطقه؛ فرصت‌ها و چالش‌ها» در حضور مقام‌های امارت اسلامی افغانستان، استادان، پژوهش‌گران و نمایندگان رسانه‌ها ارائه کردند.

ببرک قیومی

تلاش‌ها برای...

با افغانستان را قطع نکرده و تمامی مسیرهای تجاری را باز نگه داشته است.
وی تأکید کرده است که کشورش خواهان گسترش بیشتر روابط اقتصادی و تجاری با افغانستان است و در این راستا تلاش‌های خود را افزایش خواهد داد.

روسیه خواستار...

از تشدید تنش‌ها جلوگیری کرده و اختلافات موجود را از مسیر گفتگو و دیپلماسی مدیریت کنند.
این در حالی است که در پی حملات اخیر رژیم نظامی پاکستان بر مناطق مختلف افغانستان، ۳۶ غیرنظامی به شهادت رسیده و ۱۶۳ تن دیگر زخمی شده‌اند.
این حملات، واکنش‌های گسترده‌ی ملی و بین‌المللی را در پی داشت.

پنجمین نمایشگاه...

، معاون اداری ریاست‌الوزرا، در مراسم افتتاح این نمایشگاه از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی خواست تا در بخش‌های معادن، صنعت و سایر عرصه‌های اقتصادی افغانستان سرمایه‌گذاری کنند.
وی از کشورهایی که در گذشته در افغانستان بر جنگ سرمایه‌گذاری می‌کردند، خواست تا اکنون سرمایه و امکانات خود را در مسیر رشد اقتصادی، به‌ویژه در بخش‌های معادن و صنعت، به کار گیرند.
موصوف افزود که امنیت در سراسر کشور تأمین شده، ناامنی و خشونت پایان یافته و زمینه مناسب برای سرمایه‌گذاری فراهم شده است.
وی همچنین از جامعه جهانی خواست پس از توقف کشت کوکنار، در ایجاد معیشت بدیل و حمایت از دهقانان افغان همکاری کند.
معاون اداری ریاست‌الوزرا در ادامه سخنانش تصریح کرد که امارت اسلامی برای صنعت‌کاران و سرمایه‌گذاران در بخش‌های مختلف تسهیلات لازم را فراهم کرده است. وی از کشورهای همسایه خواست اختلافات و مشکلات خود را از طریق گفتگو و دیپلماسی حل کنند و تأکید کرد که اجازه داده نخواهد شد از خاک افغانستان علیه هیچ کشوری استفاده شود یا تهدیدی متوجه دیگران گردد.
پنجمین نمایشگاه ملی و بین‌المللی هفته صنعت و معدن، فرصت مناسبی برای معرفی توانمندی‌های صنعتی و معدنی افغانستان، تقویت پیوند میان تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران و گسترش همکاری‌های اقتصادی فراهم کرده است.
مسئولان برگزارکننده ابراز امیدواری کردند که برگزاری چنین نمایشگاه‌هایی به رشد تولیدات داخلی، ایجاد فرصت‌های شغلی و تقویت اقتصاد کشور کمک کند.

محمد رفیع تیموری

در عملیات...

با دقت هدف قرار گرفتند و بر اثر این عملیات، تلفات و خسارات سنگینی به این مراکز وارد شد.
وی گفت که این حملات، به دقت انجام شده تا به افراد ملکی، آسیب نرسد.
این درحالی است که رژیم نظامی پاکستان، به ویژه دریک سال اخیر، همواره با تجاوز برحریم هوایی افغانستان، مراکزعامه چون مکتب، مسجد، پوهنتون، شفاخانه و خانه‌های مردم را هدف گرفته است؛ حملاتی که باعث شهادت صدها غیرنظامی افغان شده‌است.
مرگبارترین این حملات، حمله‌ی هوایی پاکستان برشفاخانه درمان معتادان در شرق کابل بود که منجر به شهادت صدها مریض، کادر صحی و خدماتی این شفاخانه شد.
حملات پاکستان برغیرنظامیان افغان، همواره واکنش‌های ملی و بین‌المللی را در پی داشته است.
سازمان‌ملل و دیگر نهادهای مدافع حقوق بشر، این حملات را مصداق جنایت جنگی و خلاف همه موازین انسانی و بین‌المللی خوانده‌اند و از پاکستان خواسته‌اند، دست از ادامه‌ی چنین حملات بردارد.

اوج گرما...

می‌کنند که دسترسی به امکانات طبی ندارند و از این ناحیه، هر از گاهی در معرض خطر و بروز چالش‌ها قرار می‌گیرند.
امیدواریم که امارت اسلامی در این قسمت نیز توجه خاص خود را مبذول بدارد و ملت را از این باتلاق بیرون کشیده، یاری رساند.
در کنار تلاش‌های حکومت، همکاری مردم نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. رعایت نظافت محیط، استفاده از آب آشامیدنی صحی، جلوگیری از انباشته شدن زباله‌ها و توجه به توصیه‌های صحی، می‌تواند نقش مهمی در کاهش بیماری‌های موسمی داشته باشد.
هر اندازه آگاهی عمومی در این زمینه افزایش یابد، به همان اندازه جامعه از آسیب‌های ناشی از گرمای شدید و شیوع بیماری‌ها در امان خواهد ماند.

ظرفیت‌های افغانستان...

پاکستان و ایران، باعث شده است که سازمان همکاری شانگهای به یکی از تأثیرگذارترین نهادهای منطقه‌ای در اوراسیا تبدیل شود. این سازمان برای اعضای خود فرصتی فراهم می‌کند تا بدون وابستگی به ساختارهای امنیتی و سیاسی غرب، مسائل و چالش‌های منطقه‌ای را از طریق همکاری و گفتگوی چندجانبه مدیریت کنند. به همین دلیل، برخی صاحب‌نظران از آن به عنوان یکی از مهم‌ترین نمودهای همکاری‌های غیرغربی در نظام بین‌الملل معاصر یاد می‌کنند.

اهداف سازمان همکاری شانگهای

اهداف اصلی سازمان همکاری شانگهای عبارت‌اند از:

۱-گسترش همکاری‌های سیاسی، اقتصادی، تجاری و امنیتی میان کشورهای عضو؛

۲-مبارزه مشترک با افراط‌گرایی، جدایی‌طلبی، قاچاق مواد مخدر و سایر جرایم فراملی؛

۳-تقویت اعتماد متقابل و حفظ ثبات و امنیت منطقه‌ای؛

۴-احترام به اصل حاکمیت ملی و عدم مداخله در امور داخلی کشورها؛

۵-توسعه همکاری‌های نظامی و امنیتی برای مقابله با تهدیدات مشترک؛

۶-ایجاد زمینه‌های همکاری و همگرایی منطقه‌ای در راستای توسعه و رفاه کشورهای عضو.

اهمیت سازمان شانگهای برای افغانستان

دستگاه دیپلوماسی قوی و اقدامات مثبت در تعاملات منطقه‌ای از شروط لازم کشورها برای پیوستن به نهاد های منطقه و بین‌المللی است. اگر واقع‌بینانه نگریسته شود، افغانستان با تعامل مثبت و سازنده با کشورهای منطقه و همسایه ظرفیت پیوستن به نهادهای منطقه و بین‌المللی را تکمیل کرده است. در سال‌های اخیر، امارت اسلامی افغانستان تلاش کرده است جلو گسترش ناامنی و محدود ساختن فعالیت گروه‌های مسلح غیرقانونی، در راستای اهداف امنیتی این نهاد گام بردارد. آمارها نشان می‌دهد که در نتیجه عملیات‌های امنیتی و نظامی گسترده، امنیت کامل سرتاسری را در افغانستان تأمین کرده است. همچنان امارت اسلامی اقداماتی را در راستای کاهش کشت خشخاش، مبارزه با تولید و قاچاق مواد مخدر و محدود ساختن شبکه‌های جرمی مرتبط با آن روی دست گرفته است. از آنجا که قاچاق مواد مخدر یکی از تهدیدهای مشترک امنیتی برای کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای به شمار می‌رود، این اقدامات می‌تواند در تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و افزایش اعتماد میان افغانستان و اعضای سازمان نقش مهمی ایفا کند. افغانستان به دلیل موقعیت ژئوپولیتیکی و ژئواستراتژیک خود، در چهارراه اتصال آسیای مرکزی، آسیای جنوبی، خاورمیانه و چین قرار دارد. از این‌رو، ثبات و امنیت در افغانستان تأثیر مستقیمی بر امنیت منطقه‌ای و موفقیت برنامه‌های همکاری اقتصادی و ترانزیتی سازمان همکاری شانگهای دارد. به همین دلیل، کشورهای عضو این سازمان به خصوص چین همواره خواهان عضویت افغانستان در سازمان همکاری شانگهای شده است. در این میان، استقبال کشورهای منطقه از اقدامات مثبت امارت اسلامی، به‌ویژه در نشست‌های منطقه‌ای مانند «فارمت مسکو»، نشان‌دهنده آن است که تلاش‌های حکومت در راستای تأمین امنیت به خصوص در مرزها مورد توجه بازیگران منطقه‌ای قرار گرفته است. علاوه بر ابعاد امنیتی، افغانستان از ظرفیت‌های قابل توجه اقتصادی و ترانزیتی برای همکاری با سازمان همکاری شانگهای برخوردار است. موقعیت جغرافیایی افغانستان این کشور را به حلقه وصل میان آسیای مرکزی، آسیای جنوبی، خاورمیانه و چین تبدیل کرده است. این موقعیت می‌تواند زمینه توسعه دهلیزهای ترانزیتی، گسترش تجارت منطقه‌ای و تسهیل انتقال کالا میان کشورهای عضو سازمان را فراهم سازد. افغانستان همچنین دارای منابع سرشار معدنی از جمله مس، آهن، لیتیوم، سنگ‌های قیمتی و عناصر نادر معدنی است که می‌تواند مورد توجه کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای، به‌ویژه چین، قرار گیرد. بهره‌برداری از این منابع در چارچوب همکاری‌های منطقه‌ای نه تنها به رشد اقتصادی افغانستان کمک می‌کند، بلکه منافع اقتصادی مشترکی را برای اعضای سازمان نیز به همراه خواهد داشت. از سوی دیگر، پروژه‌های منطقه‌ای همچون تاپی، کاسا-۱۰۰۰، راه لاجورد و سایر طرح‌های اتصال منطقه‌ای، ظرفیت افغانستان را برای تبدیل‌شدن به یک پل ارتباطی میان اقتصادهای منطقه افزایش داده است. از این رو، افغانستان می‌تواند علاوه بر نقش امنیتی، به عنوان یک شریک اقتصادی و ترانزیتی مهم برای سازمان همکاری شانگهای نیز مطرح باشد.

نتیجه‌گیری

سازمان همکاری شانگهای در دو دهه گذشته به یکی از مهم‌ترین سازوکارهای همکاری منطقه‌ای در آسیا تبدیل شده است. این سازمان که در آغاز با محوریت همکاری‌های امنیتی شکل گرفت، به تدریج دامنه فعالیت‌های خود را به حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، تجاری و ترانزیتی نیز گسترش داده و امروز نقش مهمی در شکل‌دهی همکاری‌های منطقه‌ای ایفا می‌کند. از این رو، تعامل با این سازمان می‌تواند فرصت‌های ارزشمندی را برای کشورهای منطقه، به ویژه افغانستان، فراهم سازد. افغانستان با برخورداری از موقعیت ژئوپولیتیکی ممتاز، ظرفیت‌های گسترده ترانزیتی، منابع سرشار طبیعی و قرار گرفتن در مسیر اتصال آسیای مرکزی، آسیای جنوبی، خاورمیانه و چین، از توانایی آن برخوردار است که به یکی از شرکای مهم سازمان همکاری شانگهای تبدیل شود. افزون بر این، تلاش‌های امارت اسلامی در راستای تأمین امنیت، مبارزه با قاچاق مواد مخدر و گسترش همکاری با کشورهای منطقه، زمینه‌های مناسبی را برای تقویت تعاملات منطقه‌ای فراهم ساخته است.

در صورتی که روند تعامل سازنده میان افغانستان و کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای ادامه یابد و همکاری‌ها بر پایه منافع مشترک، احترام متقابل و توسعه اقتصادی استوار باشد، افغانستان می‌تواند جایگاه مؤثرتری در ساختارهای منطقه‌ای به دست آورد. چنین جایگاهی نه تنها به توسعه اقتصادی، گسترش تجارت، جذب سرمایه‌گذاری و تقویت نقش ترانزیتی افغانستان کمک خواهد کرد، بلکه می‌تواند در تحکیم امنیت و ثبات منطقه‌ای نیز نقش قابل توجهی ایفا کند. از این منظر، سازمان همکاری شانگهای یکی از مهم‌ترین بسترهای همکاری منطقه‌ای برای افغانستان به شمار می‌رود و بهره‌گیری از ظرفیت‌های آن می‌تواند زمینه‌ساز تأمین منافع مشترک افغانستان و کشورهای عضو این سازمان در آینده باشد.

درهوای آلوده...

بدن از جمله قلب و پوست نادیده گرفت. آلاینده‌های موجود در هوا علاوه بر ایجاد آسیب‌های محیط زیست، به شدت برای سلامتی انسان خطرناک اند. هر نفسی که در هوای آلوده می‌کشیم، در واقع ذرات و گازهای سمی وارد بدن‌ما می‌گردد و می‌توانند برای ما سبب مشکلات جسمی متعددی گردند. آلودگی هوا نه‌تنها یک معضل محیط زیست است، بلکه یک تهدید جدی برای سلامت انسان در جوامع شهری به‌شمار می‌آید. ذرات ریز معلق در هوا می‌توانند از طریق تنفس وارد جریان خون شوند به ریه‌ها آسیب بزنند. این ذرات با نفوذ به اعماق ریه موجب التهاب می‌شوند و بافت ریه را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

یکی دیگر از عوارض آلودگی هوا، افزایش فشار خون و التهاب عروق است که ریسک ابتلا به سکته قلبی یا نارسایی قلبی را بیشتر می‌کنند. در واقع، آلودگی هوا با افزایش احتمال لخته شدن خون و تسریع تصلب شرایین، خطر ابتلا به بیماری‌های قلب و عروق را افزایش می‌دهد. پوست در معرض گسترده آلودگی هوا قرار دارد. مهم‌ترین تأثیر آلودگی هوا بر پوست را می‌توان شامل پیری زودرس پوست و بروز بیماری‌های پوستی دانست. افرادی که به طور مرتب در معرض آلودگی هوا قرار دارند، بیشتر مستعد ابتلا به اختلال در دماغ و کاهش تمرکز هستند. در واقع، می‌توان التهاب عصبی، تأثیر منفی بر رشد مغز کودکان و افزایش احتمال ابتلا به بیماری‌هایی مانند آلزایمر را از عوارض آلودگی هوا برای انسان دانست.

چشم‌ها در شرایط آلودگی هوا به شدت تحت تأثیر قرار می‌گیرند. ذرات معلق موجود در هوا می‌توانند باعث التهاب و تحریک چشم‌ها شوند و علایمی همچون سرخی، سوزش، خشکی چشم و ورم ایجاد کنند. یکی از مهم‌ترین عوارض آلودگی هوا برای انسان، کاهش قدرت دفاعی بدن در برابر ویروس‌ها و باکتری‌ها است. افرادی که در معرض آلودگی هوا قرار دارند، بیشتر دچار ضعف سیستم ایمنی بدن می‌شوند و خطر ابتلا به آنفولانزا، کرونا، عفونت‌های تنفسی، تشدید آلرژی‌های فصلی و آلودگی‌های باکتریایی در آن‌ها افزایش می‌یابد.

در بزرگ‌سالان، آلودگی هوا می‌تواند علایم مختلفی را ایجاد کند که معمولاً در کوتاه‌مدت و بلندمدت بروز می‌دهند. این علایم می‌توانند از مشکلات تنفسی ساده تا مشکلات قلبی پیچیده متغیر باشند. یکی از علایم شایع آلودگی هوا، سرفه‌های مداوم و تنگی نفس است. این علایم می‌توانند در افرادی که به بیماری‌های تنفسی مزمن مانند آسم مبتلا استند، شدت بیشتری پیدا کنند. آلودگی هوا می‌تواند باعث بروز سردردهای مداوم و خستگی در افراد شود، این علایم معمولاً ناشی از کاهش اکسیجن خون و افزایش گازهای آلاینده هستند. آلودگی هوا می‌تواند باعث افزایش فشار خون و مشکلات قلبی شود. ذرات معلق و گازهای آلاینده می‌توانند به رگ‌های خونی آسیب وارد کنند و باعث بروز سکته قلبی یا مغزی شوند. کودکان نسبت به آلودگی هوا حساس‌ترند، زیرا دستگاه تنفسی آن‌ها هنوز در حال رشد است. قرار گرفتن در معرض آلودگی هوا می‌تواند باعث بروز مشکلات تنفسی در کودکان و افزایش احتمال ابتلا به بیماری‌های مزمن تنفسی در سنین بزرگ‌سالی شود. آلودگی هوا می‌تواند باعث اختلال در رشد طبیعی ریه‌ها در کودکان شود. این مشکل می‌تواند منجر به بیماری‌های تنفسی مزمن و کاهش عملکرد ریه‌ها در سنین بزرگ‌سالی گردد. سرطان ریه یکی از بیماری‌های جدی که می‌تواند با آلودگی هوا مرتبط باشد است. قرار گرفتن در معرض آلودگی، به‌ویژه در طولانی‌مدت، می‌تواند احتمال ابتلا به سرطان ریه را افزایش دهد. به طور خاص، افرادی که به بیماری‌های تنفسی مزمن مبتلا هستند یا سگرت می‌کشند، بیشتر در معرض آسیب‌های گلو و التهاب ناشی از آلودگی هوا قرار دارند. این افراد بیش از سایرین دچار خشکی گلو و حساسیت به تحریکات محیطی می‌شوند. آلودگی هوا می‌تواند باعث اختلال در خواب نیز شود. ذرات آلاینده و گازهای سمی می‌توانند سیستم تنفسی را تحریک کنند و به مشکلات تنفسی شبانه مانند خرخر کردن و تنگی نفس منجر شوند. این مشکلات خواب می‌توانند در نهایت باعث خستگی و کاهش کیفیت زندگی شوند.قرار گرفتن در معرض هوای آلوده می‌تواند منجر به کاهش حافظه، تمرکز و حتی کاهش قدرت تصمیم‌گیری شود. این تأثیرات می‌توانند در بلندمدت بر کارایی و بهره‌وری فرد تأثیرگذار باشند.

درست است که آلودگی هوا اثر منفی زیادی بر سلامت انسان‌ها دارد، اما با اجرای برخی اقدامات پیش‌گیرانه می‌توان این اثر را کاهش داد و کیفیت زندگی را بهبود بخشید.

آگاهی‌رسانی به مردم در خصوص تأثیرات آلودگی هوا و راه‌های مقابله با آن می‌تواند به کاهش اثر آلودگی کمک کند. مردم باید از خطرآلودگی آگاه شوند و راه‌های پیش‌گیری و حفاظت از سلامت خود را بشناسند.

افزایش فضای سبز شهری یکی از راه‌های مؤثر در کاهش آلودگی هوا است. گیاهان و درختان می‌توانند ذرات معلق و آلاینده‌ها را جذب کنند و هوای پاک‌تری برای شهروندان فراهم آورند. یکی از ساده‌ترین و مؤثرترین روش‌ها برای جلوگیری از تأثیر آلودگی هوا بر بدن، استفاده از ماسک‌های محافظ است. این ماسک‌ها می‌توانند ذرات معلق و آلاینده‌ها را از ورود به سیستم تنفسی شما جلوگیری کنند. از آنجا که آلودگی هوا می‌تواند بر سیستم ایمنی تأثیر منفی بگذارد، تقویت آن از طریق تغذیه سالم و مصرف مواد مغذی ضروری است. مصرف میوه‌ها و سبزی‌ها غنی از ویتامین C ، می‌تواند به تقویت سیستم ایمنی و مقابله با اثر منفی آلودگی کمک کند. همچنین، مصرف مواد غذایی ضدالتهابی مانند ماهی‌های چرب، روغن زیتون و چارمغز، می‌توانند التهاب‌های ناشی از آلاینده‌ها را کاهش دهد. وقتی هوای بیرون آلوده است، بهتر است فعالیت‌های فیزیکی خود را در محیط‌های داخلی انجام دهید، اما زمانی که وضعیت هوا بهبود یافت، پیاده‌روی در پارک‌های دارای فضای سبز و تنفس هوای تازه می‌تواند به بهبود عملکرد ریه‌ها و سیستم قلبی کمک کند. ورزش منظم در فضای تمیز می‌تواند به افزایش ظرفیت ریه‌ها و کاهش خطرات ناشی از آلودگی هوا کمک کند. گیاهان خانگی نه‌تنها به زیبایی منزل شما افزوده و احساس طراوت ایجاد می‌کنند، بلکه می‌توانند به تصفیه هوا و کاهش آلاینده‌ها کمک کنند. گروه‌های خاصی از جامعه به دلیل شرایط فیزیکی و کیمیاوی بدن‌شان در برابر آلودگی هوا حساس‌تر و آسیب‌پذیرتر هستند. این گروه‌ها نیاز به توجه ویژه دارند تا از تأثیر منفی آلودگی هوا در امان بمانند. دستگاه تنفسی کودکان هنوز در حال رشد است و به همین دلیل بیشتر در معرض آسیب‌های آلودگی هوا قرار دارند. این آلودگی‌ها می‌توانند موجب بروز مشکلات تنفسی مزمن، آلرژی، و حتی بیماری‌های قلبی در آینده شوند.

د تاریخ په اوږدو کې...

هځې درلودې، څو له لومړي جنګ ۲۵ کاله وروسته یو ځل بیا انګرېزانو د ۱۸۵۶ میلادي څخه تر ۱۸۶۰ میلادي پورې په چین حمله وکړه دا ځل یې فرانسویان هم له ځان سره ملګري کړي ول چې دوی په کډه تربېجنګ پورې ورسېدل او په لومړي ګام کې یې د چینایي واکمنو د اوړي مشهوره او ښکلې ماڼۍ وسېځله، دویم یا وروستی جنګ د دې سبب هم شو، چې اروپایي هېوادونه د تریاکو په سوداګرۍ کې نور امتیازات هم ترلاسه کړي، څکه د دغه ناولي توکي سوداګرۍ په چین کې قانوني بڼه خپله کړه او په استعمال یې هم لګېدلي بندیزونه له یوې مخې ایسته شول، دا جګړې د دې سبب هم شوې، چې جاپان په غیر مستقیم ډول د دې جګړو له امله متاثر او په ضمن کې د غفلت له خوبه را وېښ شي، څکه دا یې ولیدل چې اروپایي استعمار څنګه وتوانېد، چې چین غوندې یو غښتلی هېواد د تریاکو د استعمال له امله کمزوری او وروسته یې مات کړي، له همدې امله جاپان له چین څخه په عبرت اخیستلو د (میجي) په نوم چې هغه د جاپان یو ځوان اصلاح طلب امپراطور و، د اصلاحاتو (عصریتوب) یو سراسري پروګرام پیل کړ، څو د چین په برخلیک اخته نشي دوی خپل ځوانان د نوي تکنالوژۍ د زده کړو لپاره بهرنیو هېوادونو ته ولېږل او په خپله هم د خپل ملک د آبادۍ لپاره لاس په کارشول.

خو په هرصورت د تریاکو جګړې د چین د سپکاوي د پېړۍ پیل هم بلل کېږي، جاپان چې دا جګړې ولیدې نو پوه شو چې عصري او په نظامي او اقتصادي لحاظ له بسیا کېدو پرته بقاء یې دېرژر د چین په برخلیک اخته او د لودیځ هېوادونو ښکارشي نوهمدا وجه وه، چې عصري پوځ یې جوړ، مختلفې تولیدي فابریکې یې احیا او سمندري لارې یې پرانستلې، د وسپنې پټلۍ د هېواد هرې برخې ته وغځېدې او لنډه دا چې تکنالوژۍ په جاپان کې دومره پرمختګ وکړ، چې په لنډ وخت کې جاپان په یوه سترعصري اقتصادي ځواک بدل شو. خبره مو د کوکنارو په محصول تریاکو را پیل شوې وه، چې که یې سم مدیریت ونشي بشر ته د ګټو ترڅنګ زیانونه هم لري، څکه دا داسې خطرناک بوټی دی، چې خام او یا د پوډر په بڼه استعمال یې له انسانانو څخه ژوندی هېڅ جوړوي.

زیان‌های خاموش...

خانوادگی بیشتر می‌تواند خیلی موثر تمام گردد. والدین باید صبور باشند و فرایند کاهش وابستگی را تدریجی پیش ببرند.

نیاز است تا به کودک فهمانده شود که استفاده بیش از حد از موبایل می‌تواند سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی او را تهدید کند. همچنان تشعشعات الکترومغناطیسی، مشکلات بینایی، اختلال خواب و تأثیر بر رشد شناختی که از جمله آسیب‌های علمی ثابت‌شده مضرات موبایل برای اطفال می باشد؛ گوشزد کودکان گردد.

در فرجامین تحریر: کودکان زیر ۲ سال نباید از موبایل استفاده کنند و برای کودکان ۲ تا ۵ سال حداکثر یک ساعت در روز تحت نظارت والدین مناسب است. برای کودکان بزرگ‌تر، حداکثر ۲ ساعت زمان استفاده روزانه، البته با مدیریت محتوای مناسب، توصیه می‌شود.

له هېواده باندې...

حکومت الوتکو بیا د غبرګولي په ۸ مه د پکتیا، کنړ او پکتیکا ولایتونو په سیمو بمباري وکړې، چې له امله یې زموږ ۳۶ تنه بېګناه هېوادوال شهیدان او ۱۶۳ تنه ټپیان شول. د پاکستان د حکومت د اپوزیسیون مخورو مشرانو لکه مولانا فضل الرحمن او محمود خان اڅکزي په تکرار داخبره کړې، چې له افغانستان سره د دښمنۍ پالیسي پرمخ بېول د پاکستان په زیان ده او د پاکستان د حکومت دغه تګلاره یې غندلې ده. اسلامي امارت له بل هر وخته اوس د نړۍ له خپلواکو او سوله پالو هېوادونو سره ښې اړیکې ټینګول غوره بولي. خو د پاکستان شریر او دوه مخي پوځي رژیم له افغانستان سره دښمنې په خپله بهرنۍ تګلاره بدله کړې ده. دغه رژیم د افغانستان په کورنیو چارو کې لاسوهنه کوي، چې ښه بېلګه یې داعش او له هېواده تښتېدلیو مخالفینو ته پوځي زدکړه ورکوي او دفترونه یې د هغوی په واک کې ورکړي دي. اسلامي امارت هېڅکله ځان ته د دې حق نه ورکوي، چې د پاکستان په کورنیو چارو کې لاسوهنه وکړي او همداسې د دغه هېواد له چارواکو غواړي، چې په کورنیو چارو کې یې لاسوهنه ونه کړي. په پاکستان کې د حکومت او وسله والو او غیر وسلوالو ګوندونو ترمنځ اختلافات له لسګونو کلونو راهیسې شتون لري، کله ناکله دغه اختلافونه په تاوتریخوالي او وسله والې جګړې اوړي. په خواشینۍ سره، چې د پاکستان حکومت د دغو تاوتریخوالي پړه پر اسلامي امارت اچوي او د افغانستان خاوره په همدې پلمه بمباردوي. څومره، چې موږ د خپل هوايي مدافع ځواکونو پر پیاوړتیا او ځواکمنتیا تمرکز وکړو هغومره د خپل هوايي حریم ساتنه کولی شو. که چېرې موږ خپل هوايي ځواک د نننۍ عصر له غوښتنې سره سم سمبال او پیاوړی نه کړو، تل به د دښمن له هوايي یرغلونو سره مخ اوسو. په خوشحالۍ سره ویلی شو، چې اسلامي امارت دغې ستونزې ته له بل هر وخته ځیر شوی دی. موږ په نظامي برخه کې تجربه لرونکي متخصصین لرو د هغوی په جذبولو سره کولی شو خپل هوايي ځواک لا پیاوړی کړو، چې وتوانېږو له خپل هوايي حریم څخه په ډاډمنه توګه دفاع او ساتنه وکړای شو.

ANIS
NATIONAL DAILY

رئیس روزنامه ها : انجنیر عُزیر«بریالی»
۰۲۰۲۵۲۶۳۴۰
آمر و مدیر مسئول: عبدالله حامد تاتار
۰۷۷۵۳۰۷۷۵۹
سکرتر مسئول: احمدخان داعی
۰۷۶۴۸۵۸۳۶۱
دیزاین: نذیرالله فروتن
۰۷۹۹۳۱۳۷۲۷

نشانی: ناحیه هشتم؛ چهار راهی المپیک، شرق چمن حضوری،
کابل – افغانستان
E-mail: anisdaily71@gmail.com
info@anisdaily.com
www.anisdaily.com
صفحات الکترونیکی روزنامه ملی انیس از طریق ویب سایت ذیل نیز قابل دسترس است:
توزیع و شکایات:
۰۲۰۲۳۱۲۵۰۹ – ۰۷۶۶۰۴۴۹۶۶ – ۰۷۳۱۶۰۶۰۷۳

پنجشنبه ۱۱ سرطان ۱۴۰۵ هجری شمسی • ۱٦ محرم الحرام ١٤٤٨ هجری قمری • ۲ جولای ۲۰۲٦ میلادی • شمارۀ مسلسل ۲۵۷۵۳

تأکید افغانستان و قرغیزستان بر گسترش همکاری‌های دوجانبه

سفیر افغانستان در قرغیزستان و معاون بخش سیاسی وزارت امور خارجه این کشور، در دیداری مشترک بر توسعه همکاری‌های سیاسی، اقتصادی، تجاری، فرهنگی و ترانزیتی تأکید کردند.

عبدالشکور حقانی، سفیر افغانستان در قرغیزستان، با میربیک باکیتوویچ، معاون چهارم بخش سیاسی وزارت امور خارجه قرغیزستان، دیدار و درباره گسترش روابط دوجانبه گفتگو کرد.

سفارت افغانستان در قرغیزستان اعلام کرد که در این دیدار، دو طرف بر توسعه همکاری‌ها در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، تجاری و ترانزیتی تأکید کردند.

در این نشست، عبدالشکور حقانی خواستار تسهیل روند صدور ویزه برای تاجران و رانندگان موترهای باربری افغانستان شد و این اقدام را در راستای تقویت مبادلات تجاری میان دو کشور مهم دانست.

در مقابل، مقام وزارت امور خارجه قرغیزستان با ابراز اطمینان نسبت به گسترش روابط کابل و بیشکک، بر آمادگی کشورش برای توسعه همکاری‌ها، به‌ویژه در بخش‌های تجارت، اقتصاد و کمک‌های بشردوستانه تأکید کرد و گفت که این موضوعات مورد توجه ویژه قرار خواهد گرفت.

طرح اعمار مارکیت تجارتی در ناحیه اول کابل تأیید شد

طرح اعمار مارکیت تجارتی شش‌طبقه در ناحیه اول شهر کابل طی نشست کمیته سرمایه‌گذاری بین‌الوزارتی در قصر مرمرین تأیید شد.

معاونیت اقتصادی ریاست الوزرا با نشر این خبر گفته‌است که در این نشست، گزارش ارزیابی این طرح که بر زمین وزارت مالیه ارائه شده بود، بررسی شد و بعد ص٦

برگزاری سمینار علمی و تحقیقی «افغانستان و منطقه؛ فرصت‌ها و چالش‌ها» در کابل

انیس: اکادمی علوم کشور در ادامه برگزاری سمینارهای علمی و تحقیقی خود، این‌بار سمیناری را زیر عنوان «افغانستان و منطقه؛ فرصت‌ها و چالش‌ها» با حضور مقام‌های امارت اسلامی افغانستان، محققان، نویسندگان و شماری از فرهنگیان کشور برگزار کرد.

در آغاز این سمینار، ملا حمدالله فطرت، معاون سخنگوی امارت اسلامی افغانستان، پیام الحاج ملا محمد حسن آخند، رییس‌الوزرا، را قرائت کرد. در این پیام، ضمن سپاس‌گزاری از ص٦

برگزاری محفل حمایت از تولیدات داخلی در هرات

محفل حمایت از تولیدات داخلی با حضور شماری از نمایندگان کشورهای منطقه، سازمان‌ها، نهادهای خارجی، تاجران و مسئولان حکومتی در مقر نمایندگی ارتباط خارجه ولایت هرات برگزار شد.

در این محفل، شیخ اسلام‌جار، والی هرات، بر ارتقای کیفیت تولیدات داخلی تأکید کرد و از صنعت‌کاران خواست تا کیفیت محصولات خود را افزایش دهند تا بتوانند با کشورهای منطقه رقابت سالم داشته باشند. مسئولان نمایندگی ارتباط خارجه هرات گفتند که هدف از برگزاری این محفل، معرفی و تشویق سازمان‌ها و مسئولان سیاسی کشورهای منطقه به استفاده از تولیدات داخلی است تا از این طریق، محصولات داخلی به بازارهای جهانی راه یافته و به فروش برسند. ص٦

از کتاب «امام جهاد و سیاست» رونمایی شد

انیس: محفل رونمایی از کتاب «امام جهاد و سیاست» با حضور مسئولین بلندپایه امارت اسلامی، نویسندگان و رسانه‌ها برگزار شد. این کتاب توسط مولوی عبدالمتین عاطفی با محتویات کارنامه جهادی، سیاسی و علمی مولوی محمد نبی محمدی تحریر گردیده است. الحاج مولوی عتیق‌الله عزیزی، معین فرهنگ و هنر وزارت اطلاعات و فرهنگ طی سخنرانی درین مورد گفت: «دست‌آوردهای علمی، جهادی و سیاسی مولوی صاحب محمدی قابل ستایش و قدر است.»

وی افزود: «وظیفه و مسئولیت همه است که راه مشاهیر خود را تعقیب کنیم و خاطرات، کارنامه‌ها و دست‌آوردهای بزرگان را نوشته کنیم تا نسل‌های بعدی آنان را بشناسند.»

درهمین حال، مخدوم عبدالسلام سعادت، معین وزارت ارشاد، ص٦

علاقه‌مندی یک تاجر به سرمایه‌گذاری در معادن زمرد پنجشیر

ریاست معادن و پترولیم ولایت پنجشیر از علاقه‌مندی یک تاجر کشور به سرمایه‌گذاری در بخش استخراج معادن زمرد این ولایت خبر داد.

مولوی محمد قاسم امیری، رییس معادن و پترولیم پنجشیر، گفت که عبدالحی، تاجر کشور از ولایت کابل، تصمیم دارد در بخش استخراج معادن زمرد پنجشیر سرمایه‌گذاری کند.

وی افزود که این سرمایه‌گذار تمامی مراحل قانونی، از جمله اخذ جواز و طی مراحل لازم را از طریق ریاست معادن و پترولیم پنجشیر ص٦

رویدادهای مهم جهان

امریکا بار دیگر بر توقف کامل برنامه هسته‌ای ایران تأکید کرد

معاون رییس‌جمهوری امریکا گفت واشینگتن در مذاکرات با ایران به‌دنبال توافقی است که شامل تعهدات دایمی و بازرسی‌های سخت‌گیرانه باشد تا از برچیده شدن کامل برنامه هسته‌ای ایران اطمینان حاصل شود. جی‌دی ونس اعلام کرد امریکا می‌خواهد هر توافق احتمالی با ایران بر پایه نظارت دایمی و راستی‌آزمایی دقیق باشد. او تأکید کرد هدف واشینگتن این است که مطمئن شود برنامه هسته‌ای ایران به‌طور کامل در داخل کشور متوقف و جمع‌آوری می‌شود. ص٦

بارندگی‌های شدید در غنا؛ ۱۲ تن جان‌باختند

باران‌های شدید و سیل‌آسا بخش‌های وسیعی از غنا از جمله آکرا، پایتخت این کشور را درنوردید. طبق اعلام سرویس آتش‌نشانی ملی غنا، ۱۲ تن جان خود را از دست دادند.

در میان جان‌باختگان، ۸ مرد، ۳ زن و یک کودک هستند. نیروهای امدادی تاکنون بیش از ۴۷۰ تن را نجات داده‌اند و عملیات جستجو و امداد همچنان ادامه دارد.

جان درامانی ماهاما، رییس‌جمهور غنا اعلام کرد که در این رویداد ص٦

سرمنشی سازمان ملل خواستار تأمین فوری ۱۰۰ میلیون دالر بودجه برای آنروا شد

آنتونیو گوترش، سرمنشی سازمان ملل از کشورهای عضو خواست تا ۱۰۰ میلیون دالر حمایت مالی فوری برای آژانس کمک‌رسانی سازمان ملل برای آوارگان فلسطینی (آنروا) فراهم کنند. آقای گوترش هشدار داد که آنروا به آستانه فروپاشی رسیده و بدون حمایت فوری مالی قادر به ادامه فعالیت نخواهد بود.

گفتنی است که آنروا در غزه، کرانه باختری، لبنان، اردن و سوریه به حدود ۲.۶ میلیون فلسطینی خدماتی از جمله کمک‌های بشردوستانه، آموزش، خدمات صحی و سرپناه ارائه می‌کند.

مسلمان، اوراق حاوی کلمات مقدس را به بی‌حرمتی نمی‌گذارد.